Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 288 (7. 377) 1990 йил 18 декабрь, сешанба Баҳоси 3 тийин.

ССЖИ халқ депутатларининг тўртинчи Съездига

Ҳурматли халқ депутатлари!

Ватан учун ҳал қилувчи мана шу пайтда КПСС Марказий Қўмитаси мамлакатимиз бошидан кечираётган ҳалокатли тамойилларни бартараф этишга қаратилган амалий қарорлар кечиктирмай қабул қилиниши зарурлигини маълум қилади. Халқ депутатларининг давлат донишмандлигини намоён этиши, гуруҳбозлик ва фракциячилик эҳтиросларидан воз кечиш — вазиятни яхшилик сари дадил ўзгартириш манфаатларини кўзлаб бунёдкорлик режаларини биргаликда ишлаб чиқиш гаровидир.

Съезд халқнинг ҳақиқий орзу-умидларига мос келадиган амалий чораларни ишлаб чиқиши жамиятимизнинг жуда катта имкониятларини, унинг моддий ресурсларини ва ақлий кучларини ҳаракатга келтириш имконини беришга аминмиз.

Совет давлати, кўп миллатли халқимиз ўз қисматига тушган синовларга неча бор бардош берган. Бугунги кунда ҳам вазиятдан чиқишнинг йўли бор. ССЖИ Олий Кенгашида Президент М. С. Горбачев ўртага қўйган тангликка қарши кечиктириб бўлмайдиган чоралар дастурини совет кишилари тушуниб ва маъқуллаб кутиб олдилар. Янги Иттифоқ шартномаси давлатимиз тузумини демократик ўзгартишларнинг сифат жиҳатидан бошқача даражасига олиб чиқади, мустақил жумҳуриятларнинг, мамлакат барча халқларининг эркин ривожланишига кенг имконият очиб беради.

Биз мухолифлик муҳитига ва самарасиз мунозараларга йўл қўймасликни, халқ ва мамлакатнинг олий манфаатлари йўлида биргаликда муҳим ҳаракатлар ва ташаббуслар учун шароит яратишни астойдил истаймиз. Коммунистлар съезд ҳокимиятнинг самарали тузилмалари ташкил этилишини қўллаб-қувватлаб, уларга зарур ваколатлар бериши, янгиланган Иттифоқ яхлитлигини қатъиян ёқлаб чиқиши ҳамда бу билан миллий тотувлик ва фуқаролик жасорати намунасини намоён этиши тарафдоридирлар.

Халқ депутатларининг Съезди самарали ишлашини тилаймиз.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ.

ССЖИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИНИНГ СЪЕЗДИ ОЧИЛДИ

МОСКВА. (ТАСС). 17 декабрь куни Кремлнинг Съездлар саройида ССЖИ халқ депутатларининг тўртинчи съезди иш бошлади. Съездни ССЖИ Олий Кенгашининг Раиси А. И. Лукьянов очди. 2240 халқ депутатидан съездда 1979 халқ депутати ҳозир бўлди, деб маълум қилди у.

Залда Совет Иттифоқи Гимни янграйди.

Съезд ишида ССЖИ Президенти М. С. Горбачев қатнашмоқда.

Съезд Раёсати ва Котибияти тузилди. Сўнгра халқ депутатлари съездининг кун тартиби тўғрисидаги таклифларни муҳокама қилишга ўтдилар. ССЖИ Олий Кенгаши кун тартибига саккизта масалани киритишни тавсия этди. Аввало ССЖИ Президентининг мамлакат аҳволи ҳамда вужудга келган танг ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий вазиятни бартараф этиш тадбирлари тўғрисидаги маърузасини муҳокама қилиш, янги Иттифоқ шартномасининг умумий концепцияси ва уни тузиш тартиби тўғрисидаги масала шу жумлага киради.

ССЖИ Конституциясига киритиладиган ўзгартишларни, умумхалқ овоз бериши (референдум) тўғрисидаги ҳамда ССЖИ халқ депутатини чақириб олиш тартиби ҳақидаги Қонун лойиҳаларини муҳокама қилиш, ССЖИ Бош прокурорини ва Бош давлат ҳакамини тасдиқлаш, ССЖИ Олий Кенгашининг таркибини янгилаш (ротация қилиш) ҳам таклиф этилди.

Депутатлар кун тартибига тузатишлар киритишди. Муҳокама қилинганидан кейин кун тартиби тасдиқланди, қўшимча таклифларни эса умумлаштириш учун съезднинг Котибиятига топширишга қарор қилинди.

ССЖИ халқ депутатларининг Съезди ўз ишини давом эттиради.

ТО Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

⊙ Қорақалпоғистон Олий Кенгаши сессиясида Қорақалпоғистон Совет Жумҳуриятининг Ўзбекистон ССЖ таркибидаги давлат мустақиллиги тўғрисида декларация қабул қилинди.

⊙ Андижондаги Охунбобоев номли вилоят мусиқали драма ва комедия театрида Зокиржон Ҳабибий туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган тантанали кеча бўлиб ўтди.

МАМЛАКАТИМИЗДА

⊙ ССЖИ ҳукумати 1991 йилда мудофаа харажатларини 1,8 миллиард сўмга камайтиришни таклиф этмоқда. Келгуси йилда мудофаа учун 103,8 миллиард сўм маблағ ажратилиши мақсадга мувофиқ, деб мўлжалланаяпти.

⊙ Ленинград шаҳар Кенгаши раёсати шаҳарликларнинг саломатлигига қараб, озиқ-овқат билан қўшимча таъминлаш тўғрисида қарор қабул қилди. Унга кўра, ҳомиладор ва чақалоғи бор оналар, 17 ёшгача бўлган бола ва ўсмирлар, қатор касалликларга чалинган беморлар ҳамма учун мўлжалланган талондан бироз кўп озиқ-овқат олиш ҳуқуқига эга бўладилар.

ХОРИЖДА

⊙ АҚШда ракета-ядро ҳужумини олисдан туриб аниқлаш ва хабардор қилиш бўйича янги система муваффақиятли синовдан ўтди.

⊙ Ўтган якшанбадан душанбага ўтар кечаси Эронда кучли зилзила рўй берди. Унинг оқибатида 16 киши жароҳатланди, кўплаб бинолар вайрон бўлди.

Бугунги кун нафаси ТО

ЁШЛАР МАРКАЗИ ЗИММАСИДА

⊙ ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ ТЎЛА ҚУВВАТ БИЛАН ИШЛАШИ УЧУН ҲОЗИР БИР ЯРИМ МИНГ НАФАРДАН КЎПРОҚ ОДАМ ЕТИШМАЯПТИ.

Бу муаммони корхона учун ҳал этишни кадрлар тўплаш ва тайёрлаш ёшлар маркази ўз зиммасига олди. Бу ерда ёш ишчиларни ўқув комбинатида ўқитиш режаси ишлаб чиқилди. 60 нафар малакали тўқувчи ўриндошлик билан ўқитувчи бўлди.

Комбинатнинг комсомол комитети ҳам қўл қовуштириб турмади. У пойтахтдаги 144 ва 176-мактабларни оталиққа олди. Завод ёшлари дастлабки танишув учун юқори синф ўқувчиларини комбинат музейи ва цехларини томоша қилишга таклиф этди. Бу учрашувлар чоғида ўқувчилар тўқимачилик касбларининг ўзига хос хусусиятлари билан танишдилар.

Меҳнат жамоаларида

ХИЗМАТЛАРИ СОЗ

• ЎТИБ БОРАЁТГАН ҲАР КУНИМИЗ ЎЗ АҲАМИЯТИГА ЭГА. МЕН ДАСТЛАБ ШАҲРИМИЗДАГИ 2-АВТОКОМБИНАТДА КИЧИК УСТА БЎЛИБ ИШЛАГАН КЕЗЛАРИМДА ҲАЙДОВЧИ БЎЛИБ ИШЛАШНИ ОРЗУ ҚИЛАРДИМ.

БУ НИЯТ мени тинч қўймади. Шофёрликка ўқиб, гувоҳномани олгач, шу даргоҳда ишни давом эттирдим. Шунда менга асбоб-ускуналарни созлашда устозлик қилган Абдуҳаким ака: «Исроилжон, усталик қилиш ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди. Сенда бу ишга лойиқ ўқув бор эди», деганлари ҳеч эсимдан чиқмайди. Эҳтимол шундайдир, аммо...

Абдуҳаким ака Қодиров мана шу комбинатда 1967 йилдан бери ишлайдилар. У киши машинани созлаш сирларини Ҳамидулла Абдуллаевдан ўрганган. Мен яқинда Абдуҳаким ака билан суҳбатда бўлдим.

— Ҳар бир инсон нимагадир талпиниб яшайди. Мен ҳам созловчи бўлишни орзу қилардим, — дейди у. — «Чақар« маҳалламизда жуда кўплаб ҳайдовчилар бор эди. Мактабда ўқиб юрган кезларимда улардан қайси бири машинасини созлаётган бўлса, мен ўшанинг ёнида бўлардим. Эҳтимол шу сабабдан бўлса керак, бу касб мени мафтун этди. Ҳозир ишим ёмон эмас. Комбинатимизда машиналар 12 минг километр юргандан сўнг уларга 2-техник хизмати кўрсатилади. Бунда жорий созлаш ишлари амалга оширилади, яъни уларнинг энг асосий бошқарув диски алмаштирилади. Менинг бор маҳоратим ана шу жараёнда намоён бўлади. Бунда, албатта иш эҳтиёткорлик ҳамда чаққонлик билан амалга оширилиши керак. Ушбу касбни танлаганимдан сира-сира афсусланмайман. Ўтган давр мобайнида қанча-қанча шогирдлар етиштиришга муваффақ бўлдим.

Ҳа, «Дарахт бир жойда кўкаради» деб шуни айтсалар керак-да. Абдуҳаким ака камтарин ва соф виждонли инсон. Автокомбинатда бирор шофёр йўқки у киши ҳақида илиқ сўзлар айтмаган бўлса. Шогирдлари Абдураҳмон Солиҳов, Акмал Толипов, Рустам Атиметов, Анвар Ёқубов, Ёқуб Алимовлар устозларининг насиҳат ва маслаҳатларига амал қилиб созлаш сир-асрорларини қунт билан ўрганишиб, у билан ёнма-ён меҳнат қилишмоқда.

— Абдуҳаким ака бизларни фақат ишда эмас, оилада, кўчада ва жамоада ҳам намунали бўлишга ундайдилар, — дейди шогирди А. Солиҳов. — Ҳунар ўргатишда ҳеч эринмайдилар. Созлашнинг ҳар бир жараёнини пухта тушунтирадилар. Шундай қилмаса бўлмайди-да. Чунки бундай ишда салкам чорак аср ишлаш ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди.

Ҳа, 2-автокомбинатда ишни шундай усулда яхши ташкил этиш учун ҳамма шарт-шароит мавжуд. Чунки бу ерда ишдан чиққан эҳтиёт қисмларни қайтадан созлаш учун токарлик ва электр цехлари мавжуд. Умуман олганда автомобилга тўла хизмат қилиш учун имконият яратилган.

И. ҒИЁСОВ,
2-автокомбинат ҳайдовчиси.

ШАҲРИМИЗДАГИ Охунбобоев номли бош кийимлар фабрикасида кўплаб комсомол-ёшлар бригадалари ишлашади. Сиз суратда шундай жамоалардан бири мураббий ишчи Мавлуда Жўрахонова бошчилигидаги бригада аъзоларини кўриб турибсиз.

Т. Каримов сурати.

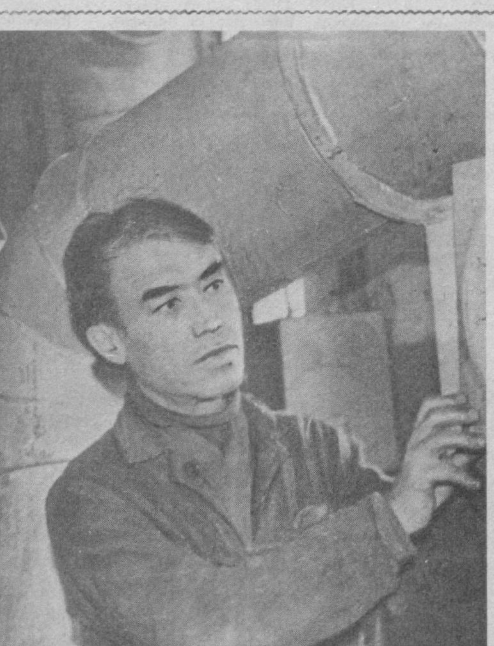

• МАҲМУДАЛИ Нуралиев 10 йилдан бери шаҳримиздаги «Октябрь инқилоби» заводида самарали меҳнат қилиб келмоқда. У ишлаётган корхонанинг темирчилик цехи жамоаси пешқадам ишчининг номини ҳурмат билан тилга олишади. Чунки, М. Нуралиев ўзига топширилган барча ишларни сифатли адо этади.

В. Таматаев сурати.

ИСТЕЪМОЛ БОЗОРИДАГИ ВАЗИЯТ КЕСКИНЛАШУВИГА ЙЎЛ ҚЎЙМАЙЛИК

13 ва 14 декабрь кунлари Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг мажлислари бўлди. Бу мажлисларда жумҳурият ижтимоий-иқтисодий тараққиётининг муҳим масалалари кўриб чиқилди. Мажлисларни Ўзбекистон ССЖ Президенти И. А. Каримов бошқарди.

Жумҳурият аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари ва халқ истеъмоли моллари билан таъминлаш масаласи биринчи галдаги масалалар қаторида кўриб чиқилди. Вазирлар Маҳкамаси аҳволни барқарорлаштириш дастурини ишлаб чиқди. Жумладан, маҳсулотларнинг ўн икки тури алоҳида назорат остига олинадиган бўлди. Кундалик озиқ-овқатлардан ун, ёрма, макарон, чой, сут ва гўшт маҳсулотлари, бошқа маҳсулотлар шулар жумласига киради. Меҳнаткашларнинг манфаатларини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш мақсадида ва нон асосий озиқ-овқат маҳсулоти эканини назарда тутиб, Ўзбекистон ССЖ Президенти ва Вазирлар Маҳкамаси 1991 йилда нон маҳсулотлари ва унинг нархи ҳатто умуман мамлакатда оширилган тақдирда ҳам уларнинг чакана нархларини оширмоқчи эмасликлари таъкидлаб ўтилди. Жумҳуриятда Ўзбекистон аҳолисини нормал таъминлаш учун етарли миқдорда дон бор. Бундан ташқари 1991 йилнинг иккинчи ярмидан бошлаб жумҳурият ўзини асосан Ўзбекистонда қайта ишланган ун билан таъминлашга ўтишни мўлжалламоқда. Бунинг учун ҳозир ишга тушириладиган тегирмонларда асбоб-ускуналарни созлаш ишлари жадал суръатлар билан олиб борилмоқда, жумҳуриятнинг бир қанча вилоятларида нон-булка комбинатлари қурилмоқда.

Жумҳуриятларнинг ва вилоятларнинг ҳуқуқлари кенгайтирилиши мамлакатнинг турли минтақалари билан бевосита шартномалар тузиш учун яхши шароит яратиб бериши мажлисда уқтириб ўтилди. 1991 йил учун дон, чорвачилик учун омухта ем етказиб бериш тўғрисидаги мана шундай шартномаларни имзолашни кечи билан 25 декабргача туғаллаш зарур, деб топилди. Бу соҳада аҳолини гўшт, тухум ва сут маҳсулотлари билан таъминлашга алоҳида эътибор қаратилди.

Вазирлар Маҳкамасининг мажлисларида аҳоли даромадларини индекслаш масалалари жиддий муҳокама қилинди. Бу индексларнинг самарали амал қилиши воситасини ишлаб чиқиш зарур, деб топилди.

Ўзбекистон ССЖ Президенти И. А. Каримовнинг нутқида маҳсулотларнинг олиниши ва тақсимланишини жуда қаттиққўллик билан назорат қилиб туриш зарурлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди. Социал адолат қоидаси диққат марказида бўлиши керак.

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон ССЖ Олий Советининг учинчи сессияси қарорлари асосида Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси умумиқтисодий мажмуининг 1991 йилги жумҳурият бюджети ва ижтимоий-иқтисодий ривожланиши асосий кўрсаткичларини рўёбга чиқариш соҳасидаги амалий ишини ташкил этиш тўғрисидаги масала ҳар томонлама, синчиклаб муҳокама қилинди.

Ўзбекистон ССЖ бюджетини шакллантириш қоидалари тўғрисидаги декларацияга биноан асосий кўрсаткичлар лойиҳасида ижтимоий соҳани кучайтириш, жумҳурият ижтимоий ишлаб чиқаришини имкони борича кўпроқ жадаллаштириш ва фан-техника тараққиёти тадбирларини рўёбга чиқариш, минерал-хом ашё, ер-сув ва меҳнат ресурсларидан, ишлаб чиқариш имкониятларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш асосида ижтимоий ишлаб чиқаришни ошириш суръатларини тезлаштириш кўзда тутилганлиги қайд этилди. Шунга асосланиб, лойиҳани ишлаб чиқиш чоғида асосий диққат-эътибор жумҳурият иқтисодиётини 1991 йилда ривожлантиришнинг бир қанча принципиал, муҳим вазифаларига қаратилди.

Жумҳуриятнинг «Иш билан таъминлаш» комплекс дастури диққат марказига қўйилади. Бу дастур ҳозир ишламаётган 10 минглаб кишиларни ижтимоий ишлаб чиқаришга жалб қилиш имконини беради, улар халқ хўжалигининг турли соҳаларида ишлаб, кафолотли маош билан таъминлана оладилар. Қишлоқ жойларда газ ва сув қувурлари тармоғини ёткизиш ишларини жадал суръатлар билан давом эттириш белгиланган. Бу ишга катта маблағ ажратилмоқда. Келгуси йилда саноат ишлаб чиқаришида туб бурилиш қилиш назарда тутилмоқда. Ўзбекистон ССЖ ҳудудида жойлашган корхоналар хом ашё етиштириб беришдан тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришга изчиллик билан ўтказила боради.

Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг қарорларига биноан барча комплекслар иқтисодий ва ижтимоий тараққиёти кўрсаткичларининг лойиҳалари батафсил таҳлил этиб чиқилди. Бу кўрсаткичлар қуйидагича:

(Давоми 2-бетда).

Тажриба алмашишмоқда

• ОНА ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ ДАРСЛАРИДА СИНФДАН ТАШҚАРИ ИШЛАРНИ ҚАНДАЙ ТАШКИЛ ЭТИШ МУМКИН? ЁКИ СИНФДАН ТАШҚАРИ ИШЛАРГА ЎҚУВЧИЛАРНИ ЖАЛБ ҚИЛИШ УЧУН ҚАНДАЙ МАТЕРИАЛЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ КЕРАК?

Яқинда Тошкент шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш илмгоҳида бўлиб ўтган педагогик ўқишда бугунги куннинг ана шу баҳсли муаммолари қизғин муҳокама қилинди.

Унда Ушинский номли жумҳурият Марказий ўқитувчилар малакасини ошириш илмгоҳининг методист ўқитувчилари, Низомий номли Тошкент давлат педагогика илмгоҳи олимлари, ноҳия педагогик ўқишларининг ғолиблари ўз иш тажрибаларини бошқа ҳамкасблари билан ўртоқлашдилар. 84-ўрта мактаб она тили ва адабиёт ўқитувчиси М. Мирҳамидовнинг «Адабиёт ўқитишнинг муаммолари», 197-мактаб ўқитувчиси Н. Ғуломованинг «Ўқитувчиларнинг бадиий адабиётга бўлган қизиқишларини ошириш», 235-мактаб ўқитувчиси Б. Уллиеванинг «Мактабларда она тили ва адабиёт ўқитишда анъаналар ва ижодкорлик», 26-мактаб ўқитувчиси С. Мирабзалованинг «Она тили ва адабиёти дарсларида таълим-тарбия бирлиги» каби мавзудаги маърузалари ижодий иш тажрибаларига бойлиги учун ҳам жумҳурият педагогик ўқишларига тавсия этилди.

Қ. ТУЛАБОЕВ.

Меҳр-шафқатли бўлайлик

Уюшманинг Қозоғистон бўлими

Қозоғистонда Ўзбекистон болалар уйлари ва мактаб-интернатларида тарбияланган кишилар ҳамда ходимлар уюшмасининг Олмаота бўлими очилди. Тошкентдаги болалар уйларининг бирида тарбияланган Наримон Халилович Абутолиев бўлим раиси этиб сайланди. Бўлим уюшма дастури ва устави асосида ишлайди. Икки иттифоқдош жумҳурият болалар уйларининг иқтисодий ва маданий ҳамкорлик режаси ишлаб чиқилди ҳамда қабул қилинди.

Бу хабарни ЎзТАГ мухбири Н. Полянскаянинг илтимосига мувофиқ Ўзбекистон болалар уйлари ва мактаб-интернатларида тарбияланган кишилар ва ходимлар уюшмаси бошқарувининг биринчи котиби Станислав Петрович Мансуров шарҳлайди.

Тошкентликлар нима сабабдан ана шу ҳаракатнинг ташаббускорлари бўлишди, деган савол туғилади. Бу саволга жавоб бериш осон — қўшни жумҳурият пойтахтида дўстларимиз яшашади ва ишлашади, биз улар билан биргаликда Тошкентдаги болалар уйларида вояга етганмиз. Уюшмамиз таъсис этилганлиги тўғрисида эшитишлари биланоқ, улар барча ишларда бизга ёрдам бера бошладилар, уюшмага аъзо бўлиб кирдилар.

Қозоғистонда шундай ташкилот тузиш тўғрисида неча марта гап бўлди. Лекин, бу унчалик жўн иш эмаслиги маълум бўлди, чунки турли йилларда тарбияланган кишилар Қозоғистонда худди биз сингари алоқа қилишмас, бир-бирларини йўқотиб қўйишган экан. Шундай қилиб, мақсадимизни босқичма-босқич амалга оширишга қарор қилдик: аввалига у ерда бўлимимизни тузадиган бўлдик, у вақт ўтиши билан, эҳтимол мустақил жамоат ташкилотига айланиб, Қозоғистон болалар уйларида тарбияланганлар ва тарбияланаётганларнинг муаммоларини ҳал этиш вазифасини ўз зиммасига олар.

Ранг-тасвир ва графика санъати асарларининг кўргазмаси тошкентликлар ва олмаоталиклар биргаликда кўрган дастлабки тадбир бўлди. Кўргазмада фақат болалар уйларида тарбияланганлар — ветеранлар ҳам, ёшлар ҳам қатнашдилар. Биз ўз уйи ва ота-она меҳридан маҳрум бўлган бола ҳам санъат чўққиларини эгаллаши мумкинлигини ёрқин мисолларда кўрсатишни хоҳладик, тўғри улар фақат санъат соҳасидагина эмас, бошқа жабҳаларда ҳам ўзларини кўрсатишлари мумкин. Фақат мақсадга интилиш, ўзинг севган ишга бор куч-ғайратингни сарфлаш ва қийинчиликлардан чўчимаслик керак. Кўргазма Олмаота драма театрида очилди, сўнг Қозоғистон болалар уйлари бўйлаб намойиш қилина бошланди.

Очиғи, кўргазмамиз шу қадар машҳур бўлишини кутмаган эдик. Унинг довруғи узоқларга тарқалди. Кўргазмага келган кишилардан кимдир мамлакатнинг бошқа шаҳарларидаги дўстларига сим қоқиб, таассуротларини ўртоқлашди... Мана энди биз ленинградликлардан таклифнома олдик. Нева соҳилидаги шаҳарда «Қамал қилинган Ленинград болалари» ёшлар клуби ташкил этилган. Бу клуб бизни бир неча кун олдин кўргазма билан у ерга боришимизни таклиф этди. Минскликлар ҳам шундай илтимос билан бизга мурожаат қилишди.

Қозоғистонликлар билан ҳамкорлигимиз маданий дастур доирасидагина чекланиб қолмайди. Биз қўшма хўжалик ҳисобидаги корхоналарни туза бошладик. Бундай корхоналарнинг дастлабкиси ҳам пайдо бўлди. У болалар уйлари ва мактаб-интернатлар, маданият муассасаларида безаш маданий мувофиқлаштирувчи ишлари билан шуғулланадиган марказдир.

Ўзбекистоннинг Китоб шаҳрида ҳам қўшма «Китоб» фирмаси ташкил этилди. У аҳолининг буюртмалари асосида турли қурилиш буюмларини — ромлар, эшиклар ясайди.

Жумҳуриятимизнинг бошқа — «Буюмлар банки» корхонаси ҳам ўз фаолият доирасини кенгайтиради. Бу ерда аҳолидан болалар уйлари учун кўнгилли хайр-эҳсонларни йиғиш билан шуғулланадилар. Фирмамиз қўшни Қозоғистонда ўзига амалий ҳамкорлар қидирмоқда.

Хўжалик ҳисобидаги корхоналарнинг ташкил этилиши бизга яна бир муаммони — Болалар уйларида тарбияланганларни ишга жойлаштириш муаммосини ҳал этишга ёрдам беради. Бу эса бозор муносабатларига ўтилаётган, иш ўринлари қисқартирилаётган бир пайтда унчалик осон эмас. Аслида, эса, Ўзбекистон болалар уйларида тарбияланганлар учун бу муаммо ҳал қилинган.

Жумҳурият пойабзал модалари уйида ўз касбининг усталари бўлган мураббийлар кўплаб ишлашади. Сиз суратда корхонанинг мураббий ишчиси Баҳодир Умаровни шогирди Ҳусан Қосимов билан иш устида кўриб турибсиз.

Р. ШАРИПОВ сурати.

ИСТЕЪМОЛ БОЗОРИДАГИ ВАЗИЯТ КЕСКИНЛАШУВИГА ЙЎЛ ҚЎЙМАЙЛИК

(Давоми. Боши 1-бетда).

Деҳқончилик-саноат комплекси. 1991 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва қайта ишлаш саноати тармоқларини ривожлантириш ҳисобига жумҳурият аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилаш кўзда тутилган. Озиқ-овқат тармоқлари устун даражада ривожлантирилади, маҳсулотни сақлаш ва қайта ишлашнинг моддий-техникавий базаси мустаҳкамланади, қишлоқлар ижтимоий жиҳатдан қайта қурилади. Пахтачиликни ривожлантириш суръатларини бирмунча кескин камайтириб, чорвачилик маҳсулотларини илдам суръатлар билан кўпайтириш белгиланди. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг асосий турлари, чунончи, дон, картошка, мева ва резавор, чорва ва парранда, сут ва тухум етиштиришни кўпайтиришга эришиш режалаштириб қўйилган.

Мажлисларда Иттифоқ идораларида деҳқончилик-саноат комплексининг қайта ишлаш тармоқлари учун чет эллардан зарур асбоб-ускуналарни сотиб олиш ишини жуда қисқа муддатларда туғаллаш зарурлиги қайд этилди.

Қурилиш, транспорт, алоқа. Жумҳурият халқ хўжалиги комплексининг мана шу жуда муҳим тармоқлари 1991 йилда жиддий муаммоларга дуч келди.

Умуман жумҳуриятда пул билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобига капитал маблағлар ва қурилиш-монтаж ишлари умумий ҳажми 1990 йил режасига нисбатан ортади. Чала қурилишларга кўпроқ эътибор берилади. Айниқса маҳаллий хом ашёдан бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш саноатининг маҳсулоти ҳажмларини ошириш кўзда тутилган.

Умумий фойдаланишдаги транспортнинг барча турларида юк ташиш ҳажми 1990 йилга нисбатан ортади. Ўрнатиладиган телефон аппаратлари, шу жумладан аҳолига аталган телефон аппаратларини анчагина кўпайтириш мўлжалланмоқда.

Мажлисларда таъкидлаб ўтилганидек, келгуси йилда сув таъминоти ва газлаштириш режасини бажариш қурилиш комплекси олдидаги асосий вазифалардан бири бўлиб қолади. Қурилиш комплексининг моддий-техникавий ресурслар билан суст таъминланиши нотиқларни айниқса ташвишлантирди. Шу муносабат билан Вазирлар Маҳкамаси манфаатдор вазирликларга ва идораларга моддий-техникавий таъминот, аввало, майда навли металл прокати, қувурлар, ғишт ва қурилишбоп ёғоч материаллар билан таъминлаш масалаларини жуда қисқа муддатда ҳал этиб беришни топширди.

Машинасозлик комплекси. 1991 йилда машинасозлик маҳсулотларини кўпайтириш белгиланган. Меҳнат унумдорлиги ва фойда илдам суръатлар билан ривожланиб боради. Халқ истеъмоли моллари, шунингдек Автомобиль ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги вазирлиги билан Дастгоҳсозлик ва асбобсозлик саноати вазирлиги корхоналарининг маҳсулот ишлаб чиқаришини юксак суръатлар билан кўпайтириш кўзда тутилган.

Моддий-техникавий таъминот, маънавий эскирган ва сийқаланган асбоб-ускуналар муаммолари машинасозликдаги энг муҳим ўзгартишлар йўлида катта тўсиқ бўлиб турганлиги мажлисда таъкидлаб ўтилди. Саноатнинг қудратини оширишда ва жумҳурият аҳолисини иш билан таъминлаш муаммоларини ҳал қилишда кичик корхоналар ва цехларнинг аҳамияти ортиб бораётганини эътиборга олиб, Вазирлар Маҳкамаси технология асбоб-ускуналарига бўлган эҳтиёжга оид ҳисоб-китобларни жуда қисқа муддатларда тақдим этишни тегишли вазирликлар ва идораларга топширди.

Ёқилғи саноати, энергетика, химия ва металлургия. Кўрсаткичлар лойиҳаси жумҳурият халқ хўжалиги ва аҳолисининг ёқилғига, иссиқлик ва электр энергиясига, химия ва металлургия саноатига бўлган эҳтиёжларини, қишлоқларни газлаштириш режасини амалга ошириш учун зарур шарт-шароит яратиш вазифасини эътиборга олиб ишлаб чиқилган.

1991 йил учун электр энергия ҳосил қилишни, кўмир, нефть ва газ конденсати қазиб олишни кўпайтириш белгиланган.

Бу тармоқларда химия комплекси маҳсулотини, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни ошириш таъминланади. Вазирлар Маҳкамасига тегишли вазирликларга ва идораларга етарли миқдорда газ плиталари, турли диаметрдаги ва ҳар хил турдаги қувурлар, бошқа маҳсулотлар етказиб беришни таъминлашни топширди.

Металлургияни ривожлантириш соҳасида вазирликлар вилоят ижроқўмлари, бирлашмалар ва корхоналар томонидан қора ва рангли металларнинг парчаларини топширишдан манфаатдорликни оширишга хизмат қиладиган иқтисодий восита ишлаб чиқилиши лозим.

Халқ истеъмоли моллари, савдо ва хизмат комплекси. Аҳолининг ошиб бораётган эҳтиёжларини қондириш, истеъмол бозорини ҳозир етишмай турган моллар билан мўл-кўл таъминлаш бу соҳадаги бош вазифадир. Комплекс тармоқлари ишлаб турган корхоналарни таъмирлаш ва техника билан қайта қуроллантириш, маҳсулот сифатини ошириш, унинг турларини кўпайтириш, кичик корхоналар тармоғини барпо этиш соҳасидаги муаммоларни ҳал қилиши керак. Бу корхоналарнинг ҳаммаси жумҳуриятда ва мамлакатнинг бошқа минтақаларида кўплаб талаб қилинаётган тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришга мўлжалланади.

Комплекснинг барча вазирликлари ва идораларида маҳсулот ишлаб чиқариш, хизмат кўрсатиш ва мол айланишини юксак суръатлар билан ошириш белгиланган. Давлат ва кооператив савдосининг чакана мол айланишини 1991 йилда 1990 йилга нисбатан 6 ва 8,7 фоиз кўпайтириш режалаштирилган. Бир киши ҳисобига кўрсатиладиган хизмат ҳажми 5,6 фоиз ортади.

Ижтимоий ривожланиш, фан ва маданият комплекси. Асосий кўрсаткичлар режаси шундай ҳисоб-китоб билан тузилганки, пул билан таъминлашнинг қолдиқ принципи истисно этилади, ижтимоий соҳада Иттифоқдаги ўртача кўрсаткичда мавжуд бўлган тафовут камайтирилади. Пул билан таъминлашнинг ҳамма манбалари ҳисобидан уй-жой қуришни 5,2 фоиз кўпайтириш ва 10.8 миллион квадрат метр уй-жойни фойдаланишга топшириш, шу жумладан якка тартибда уй-жой қурувчи аҳолининг маблағи ҳисобидан уй-жой қуришни 7 фоиз, уй-жой қуриш кооперативлари маблағи ҳисобидан 6 фоиз ошириш кўзда тутилган. Мактабгача тарбия муассасаларидаги ўринлар 6,5 фоиз, умумий таълим мактабларидаги ўринлар 3,5 фоиз ортади. Касалхоналар, поликлиникаларни кўпайтиришнинг ҳаммасига замонавий тиббиёт талабларига мос келадиган янги бинолар қуриш ҳисобига эришилади.

Ўтган йилларда ижтимоий-маданий-маиший объектлар қурувчилар учун иккинчи даражали ҳисобланар эди. Вазирлар Маҳкамаси тажрибани эътиборга олиб, жумҳуриятда махсус бўлинмалар ташкил қилишни белгилади. Бу бўлинмалар ижтимоий-маданий-маиший объектларни қуришга ихтисослаштирилади ва бинокорлик материаллари билан албатта таъминланади.

Вазирлар Маҳкамаси маданият ва полиграфия объектларининг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлашга ва уларни ресурслар билан таъминлашга алоҳида эътибор берди. Босма маҳсулотлар, аввало Ўзбекистон ССЖнинг давлат тилидаги дарсликларни кўпроқ чиқариш имкониятларини қидириш зарур, деб топилди.

Ташқи иқтисодий алоқалар. Бу соҳада тайёр, рақобатбардош маҳсулотларни ишлаб чиқарадиган қўшма корхоналарни ташкил этишга зўр эътибор бериш белгиланди. Жумҳурият мутахассисларини чет элларга юборишни, истиқболли технологияларни ва илғор тажрибаларни жорий этишни бундан буён ҳам кенгайтириш зарурлиги таъкидланди.

Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг мажлисида 1990-1991 йиллар қиш фаслида жумҳурият халқ хўжалигининг ҳолати ва тайёрлиги масалалари ҳам кўриб чиқилди.

(ЎзТАГ).

Инсон омилига эътибор

ДАРОМАДЛАРИ ҲИСОБИГА

ЎЗБЕКИСТОН тўқимачилик машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмасининг даволаш бўлими қошида очилган тиш даволаш поликлиникаси биринчи беморларни қабул қилди. Шифохона асосан корхона ишчи ва хизматчиларига ёрдам кўрсатади. Ушбу поликлиника куни-кеча ишга туширилган бўлса ҳам тишларини даволатмоқчи бўлганлар рўйхати келгуси йилнинг март ойига қадар тўла олиб бўлинган. Ҳозир беморлар апрель ойига навбатга туришмоқда.

Замонавий ускуналар билан жиҳозланган поликлиника ўзининг малакали мутахассисларига эга.

— Поликлиникамизда ўрнатилган жиҳозлар жумҳуриятимизда ягона десам хато қилмаган бўламан, — дейди бўлим бошлиғи Василий Петрович Нам. — Ушбу шифохонани ташкил қилаётган пайтнинг ўзидаёқ уни жаҳонда энг юқори баҳоланадиган замонавий тиббиёт техникалари билан жиҳозлашни олдимизга мақсад қилиб қўйган эдик. Бунинг учун «Медэкспорт»га мурожаат қилдик. Маълумки, бу ташкилот чет эл фирмалари билан алоқа қилади, уларнинг ускуналари ҳозирги замон талабларига тўла жавоб беради. Шундай қилиб хорижий давлатлар фирмалари билан тўғридан-тўғри алоқа боғладик. Жумладан, Германиянинг «ВИТА», «ВЕГА», «ЭСПЕ» корхоналарини айтиб ўтиш мумкин. Бу фирмалар билан тишларни пломбалатишда зарур бўлган материаллар олиш учун шартнома туздик. Ҳозир бизда ясама тишлар қўйиш, тиш даволатиш ва олдириш учун барча қулайликлар яратилган.

Янги поликлиника учун тиббий жиҳозлар сотиб олишга корхона 700 минг сўм валюта сарфлади. Қурилиш ишларини ниҳоясига етказиш ва хоналарни мебеллар билан жиҳозлаш учун эса 200 минг сўм харажат қилинди.

Бу корхона маъмурияти, партия комитети ва касаба уюшмасининг инсон омили йўлида қилган ғамхўрлигидан бир мисолдир холос. Аслида эса корхонада меҳнаткашларга қулай шароитлар яратиб бериш мақсадида сўнгги йилларда бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Натижада бирлашмада мустақил равишда ижтимоий масалаларни ечиш имконияти яратилди. Жумладан, 400 дан ортиқ ишчиларга хоҳлаган рўзномаларига бепул обуна бўлиш учун шароит яратиб бериш мақсадида сўнгги йилларда олдин корхонада «Шафқат» жамғармаси ташкил қилинди. Унинг асосий вазифаси кам даромадли меҳнаткашларга, кексаларга, муҳтож оилаларга ёрдам кўрсатишдан иборатдир. Ушбу жамғарма учун корхона ўз даромадидан юз минг сўм ажратди.

Ишчи ва хизматчиларга бўлган ғамхўрлик ўз самарасини кўрсатмоқда. Масалан, биргина бирлашманинг 18 ойдан бери тармоқ кўчма Қизил байроғини қўлдан бермасдан келаётганлигининг ўзи юқоридаги фикрни исботлаб турибди.

— Тан олиш керакки, кейинги вақтларда инсон омили ҳақида кўпроқ қайғурадиган бўлиб қолдик, — дейди бизга бирлашма касаба уюшмаси раисининг ўринбосари А. Содиқов. — Лекин бу хусусда камчиликларимиз ҳам йўқ эмас.

Ишчиларнинг маънавий рағбатлантирилиши масаласига келсак, ишлаб чиқариш илғорлари ўз меҳнатига яраша мукофотланмоқда. Лекин негадир сўнгги вақтларда социалистик мусобақанинг роли ҳам пасайиб кетганлигини ошкора айтишга тўғри келади.

Шу ўринда бир нарсани қайд қилиб ўтмоқ муҳим деб ўйлайман. Бизнинг жамоамиз ҳам рўзномалар орқали бозор иқтисодиётига ўтиш ҳақидаги дастур билан яқиндан танишиб чиқди. Ундаги бир жумла бизга жуда ҳам маъқул келди. «Инсонни уйғун равишда камол топтириш, унинг шахси маънавий етуклиги учунгина эмас, кўпинча энг оддий ҳаёт таъминоти учун ҳам ҳеч қандай шароит йўқ. Жумҳурият халқ хўжалигидаги танг вазиятга унинг тармоқлари ўн йиллар давомида бир томонлама ривожланиб, мамлакатнинг бошқа регионлари учун хом ашё, базаси бўлиб келганлиги ҳал этувчи таъсир кўрсатди ва кўрсатмоқда», дейилади.

Дарҳақиқат, бугунги иқтисодиётимиз танглиги мана шунинг оқибатидир, десак янглишмаймиз. Ўйлаймизки, мана шу муаммоларнинг ҳал этилишига доир тадбирлар ишлаб чиқиш, меҳнат омилларини тубдан ўзгартириш, меҳнатга ҳақ тўлашдаги текисчиликни тугатиш ҳозирги танг аҳволдан қутулиш йўли бўлади. Шубҳасиз, бу билан ишчиларнинг ўз меҳнатидан моддий ҳамда маънавий манфаатдорлигини ҳам оширишга эришамиз. Шу ўринда ишчиларимизнинг ишдан кейинги қийинчиликларини ҳам айтиб ўтиш лозим. Маълумки, бизда меҳнат икки сменада ташкил этилган. Иккинчи смена тунги соат 12 дан 40 минут ўтганда тугайди. Бу вақтда шаҳар транспорти анча камайиб қолади ва натижада ишчилар уйларига кетишда анча сарсон бўлиб қолишмоқда. Корхонадаги мавжуд автобуслар сони эса жуда кам.

Яқинда корхонада 11 ойлик якунлари кўриб чиқилди. Ўтган муддат давомида бирлашма мажбуриятларини тўла бажариб келаётганлиги аён бўлди. Жамоада режа 110 фоизга бажарилган, олинган даромад кўзда тутилганидан беш баравардан кўп.

Шу ўринда яна бир шароит ҳақида, яъни ишчиларнинг дам олишлари унумли ташкил этилганлигини гапириб ўтмоқ керак. Бу йил юздан ортиқ ишчи ва хизматчи турли дам олиш масканларида соғлиқларини тиклаб қайтишди. Бир гуруҳ илғорлар Иттифоқимизнинг йирик шаҳарларига йўлланмалар билан саёҳатга бориб келишди. Корхона профилакторийсининг эшиклари ишчи ва хизматчилар учун ҳамиша очиқ. Бу ерда ўз касбининг усталари бўлган шифокорлар ишлашади. Бир сўз билан айтганда инсон омилига эътибор корхона раҳбариятининг диққат марказидан тушмай келмоқда.

Марат СОДИҚОВ,
Ўзбекистон тўқимачилик машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмасида чиқадиган кўп нусхали рўзнома муҳаррири.

МАНГУ ЛАҲЗАЛАР

Тошкент билан Сиэтл биродарлашган шаҳарлар сифатида яқин алоқа боғлаб келмоқдалар. Ҳар икки шаҳар болалари ўртасида ҳам борди-келди йўлга қўйилди. Тошкентлик ўғил-қизларнинг Америкадаги Сиэтл шаҳридаги учрашувлари жуда мароқли бўлди.

Ўшанда ёш дўстлар америкалик бола томонидан қум устида чизилган «Умид расмлари» яратилишининг гувоҳи бўлган эдилар. Дўстликни мадҳ этувчи ана шу тасвир суратда мангу лаҳзаларга айлантирилиб, «50х50» деган кўргазмага қўйилди.

Мазкур кўчма экспозиция дастлаб Москвада намойиш қилинди. Шундан сўнг у Днепропетровск шаҳрига олиб борилди. Эндиликда эса кўргазма Тошкентда кўрсатилмоқда.

Ўзбекистон кино-видеочилар жамияти ташаббуси билан жумҳуриятимизга келтирилган бу суратлар кўргазмаси билан Тошкентдаги Индира Ганди номли маданият саройида яқиндан танишиш мумкин. Талайгина сураткашлар ишлари жамланган мазкур экспозиция кўпчиликда қизиқиш уйғотмоқда.

С. ОДИЛОВА.

Сўнгги йилларда шаҳримиз аҳолисини нон маҳсулотлари билан таъминлашни яхши йўлга қўйиш борасида самарали ишлар амалга оширилмоқда. Бунинг исботи учун яқинда шаҳримизнинг Ҳамза ва Куйбишев ноҳияларида бунёд этилган ихтисослаштирилган нон дўконларини келтириш мумкин. Куни кеча жамоатчи сураткаш Ҳ. Солиҳов Ҳамза ноҳиясида аҳолига хизмат кўрсата бошлаган нон ва қандолат маҳсулотлари тайёрлаш цехида бўлиб унинг жамоаси билан яқиндан танишди.

— Цехимиз қошида ихтисослаштирилган нон дўкони ҳам иш бошлаганлиги ноҳия аҳолисини бениҳоя хушнуд этди, — дейди цех ишчиларидан бири Лариса Ледяева. — Чунки шу ҳудуд атрофида яшовчилар энди иссиқ нон харид қилиш учун узоққа бориб ўтирмайдилар. Жамоамиз аҳолини сифатли нон ва қандолат маҳсулотлари билан таъминлаш учун бор имкониятларини ишга солиб меҳнат қилишяпти.

СУРАТЛАРДА: қандолатчи Лариса Ледяева, иссиқ нон маҳсулотлари.

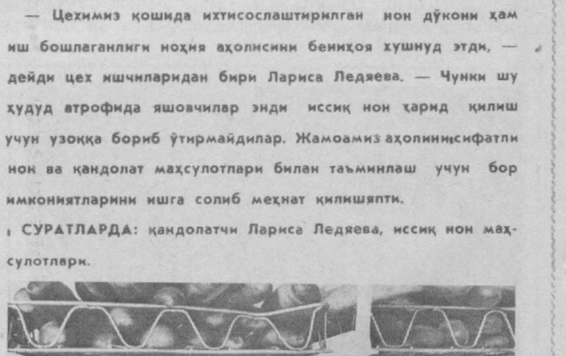

Муштарийлар мактубларини ўқиб

УМИД ЎЗИМИЗДАН ВА... ҚЎЙ ЙИЛИДАН

БУГУНГИ кунда муаммолар қуршовида қолдик. Иқтисодиётимиз ҳозирча танг аҳволда. Дўконларнинг пештахталари бўшаб қолганига анча бўлди. Миш-мишлар эса суваракдек болалаб боряпти. Эртага ундай бўлармиш, индинга бундай...

Қани энди миш-миш билан рўзғор бут бўлса, қорин тўйса. Лекин ҳаммамизга узоқда умид чироқлари милтираётгандек туюлади. Янги йилга — қўй йилига қадам қўйишдан умид қиламиз. Зотан, қўй йили тўкин-сочин бўлғусидир, дейишади. Муҳарририят мактублар қутисига келиб тушаётган арзномаларни ўқир эканмиз, беихтиёр хаёлдан ана шу гаплар ўтади. Ахир ноумид яшаб бўладими? Биз ушбу аччиқ мактублардан ҳам нажот кутамиз. «Мен 1941-1945 йилларда меҳнат фронтида кеча-ю кундуз ишладим, — деб ёзади ҳамшаҳримиз — Октябрь ноҳиясидаги Боғ кўчанинг 10-уйи 9-хонадонида истиқомат қилувчи меҳнат кексаси Ҳамидулла Одилжонов. — Ғалабага ўз ҳиссамни қўшдим. Ҳукуматимизнинг орден ва медаллари билан тақдирландим.

Яқинда жумҳурият Президенти И. А. Каримовнинг фронт орқасида хизмат қилган фуқаролар ҳам уруш қатнашчилари каби ҳамма имтиёзларга эга бўлишлари мумкин, деган фармони чиқди. Лекин менинг назаримда бу фармон айрим ташкилотлар томонидан бажарилмай келяпти.

Мана масалан, мен Октябрь ноҳиясидаги «Фахрий» («Ветеран») дўконига аъзо бўлиш учун мурожаат қилдим. Аммо рад жавобини олдим. Кейин Бош универсал дўконининг саноат моллари бўлимига аъзо бўлиш учун бордим. Яна рад жавобини олиб, тарвузим қўлтиғимдан тушиб қайтдим. Энди нима қилсам экан?»

Иккинчи бир мактуб:

«Рўзномангиз Афғонистонда хизмат қилиб қайтган йигитлар тўғрисида кўп ёзади. Бундан миннатдормиз. Мен ҳам 1981-1984 йилларда Афғонистонда байналмилаллик бурчимни адо этиб қайтдим, — деб ҳасратларини баён қиладиди Акмал Икромов ноҳиясидаги Уйғур ўтиш кўчаси 65-уйда яшовчи Ш. Нурмуҳамедов. — Бизга кўпгина имтиёзлар берилган. Лекин улардан фойдалана олмаяпмиз. Озиқ-овқат ва кийим-кечак дўконларига бириктирилмаганмиз. Президентимиз И. А. Каримов чиқарган фармонларни ўқиб, бошимиз кўкка етган эди. Афсуски, уларнинг кўпи қоғозда қолиб кетяпти. 2512-автокорхонада 9 йилдан бери ишлайман. Машинага навбатга турган эдим, илгари сурилиш ўрнига орқага кетяпти...».

Ана шу мазмундаги хатлар кошки эди битта бўлса! Аммо жуда кўп. Хўш, одамлар нега норози бўляпти? Келинг, яхшиси бу ҳақда ҳамшаҳарларимизга аниқ жавоб бериш учун Тошкент шаҳар савдо Бош бошқармаси бошлиғи Р. Ю. Урозбоевга мурожаат қилайлик.

— Тўғри, Президентимиз ўртоқ И. А. Каримовнинг шундай фармони бўлган, — деди Рустам Юсупович. — Буни бошқа ташкилотлар қатори биз ҳам бажаришимиз керак. Бу ҳақда жумҳурият Фахрийлар Кенгашининг ҳам хати бор. Ҳозир шунга тайёргарлик кўрилаяпти: меҳнат фронтида тер тўкканларнинг сони аниқланяпти, ички имкониятларимизни, фондимизни кўриб чиқяпмиз. Чернобиль фожиаси оқибатларини бартараф этишда қатнашганларни дўконларга бириктириб қўйдик. Ҳадемай «афғон»лар ва уруш орти меҳнат кексаларини ҳам дўконларга бириктириб қўйиш масаласини ҳал этамиз.

— Бизга маълум бўлишича, озиқ-овқат маҳсулотлари илгаригига қараганда икки баравар кўп сотилаётган экан.

— Тўғри. Шундай бўляпти. Пештахталарда аввалгидек маҳсулотларнинг кўп эмаслиги эса баъзи одамларнинг «Янги йилдан қимматчилик бўлармиш, борида олиб қолинг» қабилида ваҳимага тушиб иш тутаётгани оқибатидир. Улар паспорт билан бир дўкондан макарон олса, иккинчисидан ун, учинчисидан яна бошқа нарса оляпти. Лекин биз ҳар бир одамнинг ортидан кузатиб бориш имконига эга эмасмиз-ку ахир! Харидорларнинг ўзига инсоф берсин. Бошқаларни ҳам ўйлаш керак...

— Тўғри, инсоф керак. Ҳамманинг ҳам тешик томоғи бор. Худбинликнинг ўрни эмас...

«Мени эса бир нарса жуда ажаблантиради, — деб ёзади оқшомхон, Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси Малика Орипова. — Кўпгина ноёб моллар қандай қилиб чайқовга чиқиб кетяпти? Кечки пайтлари боғчалар, касалхоналар, талабаларнинг ётоқхоналари чайқовчиларга тўлиб кетади. Нима учун уларга қарши ҳеч ким курашмайди? Отчопарда битта этик 300 сўм. Оддий одам буни қандай олсин? Чайқовчиларнинг мушугини «пишт» дейдиган одам борми?»

Энди шу фикрга қарама-қарши иккинчи фикрни эшитинг.

«Яхшиям чайқовчилар бор экан, ярим йилдан бери дўконларни қидириб этик тополмагандим. Охири пул тўплаб чайқовдан 300 сўмга этик олдим. Акс ҳолда қишда этиксиз қолиб, ишга ҳам боролмасдим», — деб ёзади муштарий З. Юсупова.

Мана Сизга икки хил фикр, икки хил манзара.

«Дўконларимизда ҳеч вақо йўқ, аммо Отчопардаги чайқовда жондан бошқа ҳамма нарса топилади, — деб куюниб ёзади ТошДД тарих куллиёти 3-курс толиби Аҳмедов. — Бозорда сотилаётган нарсаларни чайқовчилар қаердан олишади? Нега уларга қарши милиция ходимлари «ғинг» дейишмайди? Балки бу бозор бартараф этилса, дўконларда моллар кўпайиб қолармиди?»

Қани энди битта бозорни бекитиш билан чайқовга барҳам берилса. Куни кеча Ўзбекистон Компартияси XXII съезди иккинчи босқичида Президентимиз И. А. Каримов жуда тўғри таъкидлаганидек, чайқовчиликнинг бош сабаби — моллар тақчиллигидир. Мол сероб бўлса чайқовчига ҳам ҳожат қолмайди. Шунга қарамасдан...

«Бизнинг Куйбишев ноҳиямиздаги айримлар бозор иқтисодиётига аллақачон ўтиб кетишган, — деб нолийди Тракторсозлар мавзесидаги 1-уйнинг 33-хонасида истиқомат қилувчи Феруза Дўсматова. — Мавземизда «Ҳаёт йўли» деган бир «ярмарка» бор. Бу ердан ҳамма нарсани топса бўлади. Саноат моллари, озиқ-овқат маҳсулотлари... Марҳамат, пулингиз бўлса чангалда шўрва. 13 тийинлик перашка 15 тийин, 20 тийинлик сомса 23 тийин бўлган. Сабабини сўрасак, «ҳозир ҳеч қаерда гўшт йўқ, бозорда эса килоси 15 сўм» дейишади. Бунга нима дейсиз? Ширкат бўлса майлийди, улар ўзлари нарх қўйиб ўрганиб қолишган. Давлатнинг сомса ва перашка хоналари-чи?! Уларнинг нархини ким кўтаряпти?»

Гўшт билан боғлиқ нарсалар у ёқда турсин, бозордаги тузлама ва кўкатлар нархининг ошиб кетганига нима дейсиз? Яқинда бозорда сотувчи бир сўм деб турган «чим-чим»ни 1 сўм 50 тийин деб оёғини тираб олибди. Ёки унинг ичида ҳам гўшти борми? Бозорга ким қарайди? Бозордаги нарх қачон, ким томонидан бошқарилади? Ахир қани инсоф, диёнат? Нима ҳаммасини пулга алмаштириб юбордикми?

«Қайта қуриш бизларга бемалол қўрқмай гапириш ҳуқуқини берди, — деб ёзади куюнчак муштарийлар — Тошкент устки тўқув буюмлари фабрикаси ишчилари Қурбонгалиева, Ирхонова, Валимуҳамедова, Ихлосова, Сулаймонова. — Бунинг учун ташаккур! Лекин йилдан йилга озиқ-овқат маҳсулотлари танқислигига дучор бўляпмиз. Икки ойда бир маротаба олаётган гўштимизни ҳам худо кўп кўрди. Бу йил гўшт юзини кўрмадик. Нуқул чўчқа гўшти ва консервасини олиб келишади. Ахир биз, ўзбеклар уни истеъмол қилолмаймиз-ку!»

Халқимизнинг ажойиб нақллари бор. Шулардан бирида шундай дейилади: «Нимани қилсанг ҳор, ўшанга бўласан зор». Бир пайтлари гўшт маҳсулотлари «ачиб» ётарди. Мана энди... зормиз. Хўш, бу ниманинг оқибати? Бу хўжалик юритишни билмаслик оқибатидир. Мана Президентимиз И. А. Каримов халқ дилидаги Фармонларни чиқарди. Шу жумладан чорвани ривожлантириш, уни ем-хашак билан таъминлаш, ёрдамчи хўжаликларни кучайтириш, умуман жумҳуриятдаги ижтимоий-иқтисодий аҳволни барқарорлаштириш борасида фармойишлар берди. Бу албатта, ўз самарасини беради, деб умид қиламиз.

Алқисса «Яхши ният — ёрти мол» дейдилар. Келинг, Янги йилга — Қўй йилига яхши ният билан қадам қўяйлик. Қўй йили — мўл-кўлчилик йили, дейишади. Аммо, бу мўл-кўлчиликни ўзимиз яратишимиз керак.

Тўхтамурод ТОШЕВ,
«Тошкент оқшоми» рўзномаси ижтимоий-сиёсий муаммолар бўлимининг мудири.

Келажагимиз — мактабда

Ҳеч ким юрмаган сўқмоқлардан

«ТИЛ — дилнинг таржимони» деб бежиз айтилмаган. Дарҳақиқат, тилни билган элни билади. Ўзбек тилини ўзбек бўлмаган миллат вакилларига ўргатган инсон уларга ўз элини танитади, халқларнинг бир-бирига яқинлашувига, дўстлик ришталарини мустаҳкамлашга хизмат қилади. Тошкент шаҳар Куйбишев ноҳиясидаги 55-мактабнинг ўзбек тили ўқитувчиси Азиза Икромовна Саидниёзова ана шундай заҳматкаш мураббийларнинг бири.

Муаллиманинг моҳирлиги аввало дарсларининг бир-биридан таъсирчан ўтишида. Тасаввур қилингки, моҳир уста оддий ғиштлардан кўркам ҳашаматли бинолар барпо этади, нўноқ уста қўлига тушган чиройли ғиштлардан кўримсиз иморатлар қад кўтаради. Азиза Икромовнани эса ана шундай моҳир касб эгасига қиёслаш мумкин. Унинг маҳорати аввало ўз устида ишлашида, изланишида, ишига ижодий ёндошиб, бири иккинчисидан афзал дарслар ижод қила олишидадир. Муаллима том маънода дарсни ижод этади. У дарслик саҳифаларидаги матнлардан нутқ ўстириш ва ўзбек халқининг ўтмиши ва ҳозирги куни, урф-одатлари, анъаналари ҳақида маълумот бериш учун зарур ўринларини олади, йўқларини қўшади. Шу интилишларга мувофиқ 1989 йилнинг ўзида рус мактабининг IV—V синфлари учун «Ўзбек тили» дарсликлари материалларини ўтишнинг йўлларини ишлаб чиқди.

1989-1990 ўқув йилида Тошкент шаҳрининг деярли барча рус мактабларидаги ўзбек тили ўқитувчиларига Куйбишев ноҳияси халқ таълими бўлими қошида ташкил этилган ишчи гуруҳнинг Азиза Саидниёзова иштирокида ишлаб чиққан тахминий режаси асқотиб келмоқда. Бугина эмас, у дарсларни оқилона режалаш ва ташкил этиш билан бирга, йил давомида ўқитувчилар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш курсларида маърузалар ҳам қилди.

Муаллиманинг ҳар дарсида иш турларининг, дарс босқичлари усулларининг янгича талқинини кўриш мумкин. Бунинг сира ажабланарли жойи йўқ: гап қаловини топишда, қаловини топсанг, қор ҳам ёнади. Азиза Икромовна мудом дарс босқичларининг таълим ва тарбия сифатини оширишга ёрдам берадиган, чиндан ҳам уни таъминлай оладиган қаловини изловчи муаллималардан.

Ўзингиз ўйлаб кўринг: эшитиш-машқи одат тусига кирган иш тури. Лекин дарсда у ўқувчиларни ўзбек халқининг тарихидан, маданиятидан, кундалик ҳаётидаги янгиликлардан воқиф этади. Ўқувчиларнинг ўзаро савол-жавобларини олинг: ушбу иш тури ҳам муаллима тажрибасида ўзгача мазмун, ўзгача самара топди: илгари болалар тайёр савол-жавобларни ўзлаштиролмай, машаққатлар гирдобида қолиб келган бўлсалар, эндиликда Азиза Саидниёзованинг ишнинг кўзини билиб нутқий машқларни ташкил этиши натижасида савол-жавоблардан чуқур, нутқий қаноат ҳосил қилмоқдалар.

Бунинг боиси бор, албатта: савол тузиш йўлини билиб олсанг бас, у ёғи қийин эмас, мулоқотда эркин қатнаша бошлайсан. Лингафон кабинет эса ана шундай мулоқотни яна ҳам завқли қилади.

Азиза Саидниёзова — ижодкор ўқитувчи. Унинг ижодий изланишга мойиллиги ҳар бир дарсга пухта тайёрланиши, узоқ ўйлаб, ҳозирлик кўриши, дарсни ижодий режалаши, ўз мевасини бермоқда. Қолаверса изланувчан мураббий ижодий иш билан ҳам машғул.

У педагогика фанлари номзоди Р. А. Йўлдошев билан ҳамкорликда рус мактаби учун 5-синф «Ўзбек тили» дарслиги қўлёзмасини яратди. Шундай ўқитувчининг толибу талабалари ҳам билимдон, зукко бўлади. Унинг ўқувчилари ноҳия, шаҳар, жумҳурият олимпиадаларида иштирок этиб, ўзларининг ана шу афзалликлари ва устунликларини намойиш этиб келаётганликлари ҳаммага маълум.

Азиза Икромовна ўзбек тили дарсларида ўқувчиларнинг рус адабиётидан олган билимларига ҳам тез-тез мурожаат этиб бу хусусда ҳам ҳеч ким юрмаган сўқмоқлар очмоқда.

Мактабдан, синфдан ташқари ишларнинг аниқ режалари йўқ, бу соҳада кўп жиҳатдан очилмаган қўриқдай. Муаллима мактабдан ва синфдан ташқари ишларда ҳам улкан фидокорлик, топқирлик, ташаббускорлик кўрсатиб келмоқда. Мактабдаги турли адабий кечаларнинг, уруш ва меҳнат қаҳрамонлари билан учрашувларнинг байрам тусини олиб, кўтаринки руҳда ўтишининг боиси ҳам шундан.

Шаҳзода ТОШЕВА.

МАНА бу жажжи ўқувчиларнинг чеҳрасига бир қаранг-а, улар нақадар бахтиёр! Шодланмай бўладими ахир, бундан бир неча ой муқаддам биринчи синфга қадам қўйишган эди. Бугун эса ёзиш ва ўқишни ўрганиб олишди. Асосий билимлар эса ҳали олдинда.

Шу кунларда шаҳримиз мактабларида «Алифбе байрами» кунлари ўтказилаяпти. Шу жумладан 22-мактаб ўқувчилари ҳам бу байрамга атаб қўшиқлар, шеърлар тайёрлашди. Шўх мусиқа садолари остида рақсга тушиб устозлари, синфдошлари кўнглини шод этишяпти.

СУРАТЛАРДА: шаҳримиздаги 22-ўрта мактабда ўтказилган «Алифбе байрами»дан лавҳалар. Чапдаги суратда муаллима Раҳима Азизова «Жўжаларим» қўшиғини куйлаётган қизчаларга пианинода жўр бўлаяпти. Ўнгдаги суратда эса «Алифбе» билан хайрлашиб «Ўқиш китоби»га ўтиш пайти.

Р. Альбеков суратлари.

Китоб жавонингизга

«Олимлар олам ҳақида»

ҚОРОНҒУ тунда осмонга тикилиб қора духоба устига сочиб юборилган олтин тангалар сингари юлдузлар жилвасини томоша қилганмисиз? Тун маликаси — Ойнинг ингичка қошдек ҳилол шаклини, хоразм нонидек тўлин Ой жамолини суқланиб кузатганмисиз? Зардек нурлардан чивиқлар тортиб, худди тилларанг сомон сочилиб кетганидек Сомон йўли нурафшонлиги ва юлдузларига ширин хаёллар билан боққанмисиз? Қуёшнинг сариқ сочларини ёйиб порлашига мафтун бўлганмисиз?

Мен бу сўровларни бежиз айтаётганим йўқ. Бепоён осмон, кумушранг Ой, олов пуркаётган Қуёш, чақноқ юлдузлару улкан сайёралар, она-Еримиз қачон, қандай, қай йўсинда пайдо бўлган? Бу ёруғ олам, бу тенгсиз гўзалликлар қандай яратилган, уни қанақанги буюк куч дунёга келтирган? Она-Ерда инсоният пайдо бўлибдики, осмоннинг узоқ манзилларига нигоҳ ташлаб, ана шундай муаммоли ўй-хаёллар суриб келинади. Булар ҳақида миллионлаб жилд-жилд китоблар битилган.

Олимлар оламнинг яралиши, яшаши, ёши, ибтидоси ва ҳатто интиҳоси ҳақида турли фикр-мулоҳазалар, тахминлар, ўткир ҳам аниқ ғоялар айтишган. Шундай мазмундаги рисолаларни олиму зукколардан тортиб, ёш китобхонларгача қизиқиб, маънавий руҳ олиб ўқишлари сир эмас. Жуғрофия фани фидойилари Баҳром Эгамбердиев ва Абдурасул Соатовлар қаламига мансуб «Олимлар олам ҳақида» рисоласи ҳам илмийлиги, ҳам ўқимишли ва қизиқарлилиги билан ҳаммабоп рисола бўлиб чиққан.

Қадимда осмондаги чексиз юлдузларнинг фақат еттитаси кўпроқ тилга олинганлиги ва «етти» рақами рамзий ҳисобланганини китобда алоҳида таъкидланади. «Етти қават осмон ва етти қават Ер» ибораси ҳам шу рамзий маънодан келиб чиққан, дейилади. Муаллифлар ҳафтанинг ҳар бир куни осмон жисмлари билан боғланганлигини айтиб, улар қуйидагича ўрин олганини мисол келтиришади: Душанба — Ой куни, сешанба — Миррих (Марс), чоршанба — Аторуд (Меркурий), пайшанба — Муштарий (Юпитер), жума — Зуҳро (Венера), шанба — Зуҳал (Сатурн), якшанба — Шамс (Қуёш) кунлари ҳисобланган. Асрлар ўтгач, фалакиёт олимлари Қуёш доирасидаги яна учта катта сайёрани — Уран, Нептун ва Плутонни топишди, лекин аввалги етти сайёра ҳафтанинг кунлари рамзий белгиси бўлиб қолаверди. Китоб муаллифлари «Ернинг етти қават» дейилишини, ҳозирда бизга маълум бўлган ҳаво қатламлари ва Ернинг ички қобиқлари назарда тутилиб айтилган бўлса керак, деб тахмин қилишади.

Ана шундай сирли ва бепоён дунёнинг пайдо бўлиши ҳақида қадимдан турли афсоналар, ривоятлар, тахминлар айтилган. Олам ҳақидаги бу афсона ва ривоятлар шу қадар қизиқарлики, уларни эртак тинглагандек ўқиймиз, олимларнинг аниқ далил-исботлари эса, дунё пайдо бўлишини илмий асослаб бергандек бўлади, китобнинг «Нуқтадан таралган олам» бобида эса дунё катта портлашдан яралганлиги баён этилади.

Муаллифлар шарқнинг буюк алломалари Абу Али ибн Сино, Абу Райҳон Беруний, Мирзо Улуғбек, Али Қушчиларнинг фалакиёт илмига қўшган баён ҳиссалари ва асарларидан намуналарни алоҳида баён этишган. Абу Райҳон Берунийнинг 180 та асаридан 70 таси фалакиёт илмига бағишланган. У, биринчилардан бўлиб Ернинг шар шаклидалигини, катта уммон ортида улкан қитъа борлигини, Ой тутилиш вақтларини, юлдузлар учиши таърифини аниқ илмий асосда ёзган.

XV аср бошларида Мирзо Улуғбек ажойиб фалакиёт мактабини, «Янги гурган астрономик жадваллари» («Зижи Улуғбек») асарини яратди. Қуёш ва сайёралар ҳаракатини, 1018 та юлдуз ўрнини, булардан 900 тасининг узоқлиги ва 878 тасининг кенгликларини аниқлади, бунга ҳозирги замон олимлари ҳам қойил қолишмоқда.

Улуғбекнинг шогирди Али Қушчи эса Ер сатҳининг ободонлик қисмини — одамлар яшайдиган чорагини аниқлаб, «Астрономияга оид рисола» асарида дунё картасини, шимолий ярим шар ва иқлим чегараларини, мамлакатлар ва шаҳарларнинг ўрнашган жойларини илмий асослаб берди.

Оламнинг яралиши, Ернинг пайдо бўлиши ҳақидаги турли назариялар, ғоялар, тахминлар китобда кенг баён этилиб, ўзбек олими Тўхтасин Каримбердиевнинг бу ҳақдаги ғоя-мулоҳазалари ҳам таҳлил этилган. Рисоланинг қизиқарли жиҳати шуки, ўқувчи ундан олам, галактика, юлдуз, Ер, астроид, комета, сайёралар ҳақидаги, инсоннинг пайдо бўлиши, тараққиёти қандай кечгани, олам ва одамнинг келажаги нима бўлиши тўғрисидаги маълумотларни қониқиш билан мутолаа қилади. Китоб охирида берилган «Атамалар шарҳи» қисми тушунилиши қийин бўлган лотин, юнон ва русча сўзларни билиб олишда жуда қулайлик туғдиради.

Хулоса қилиб айтганда, Баҳром Эгамбердиев ва Абдурасул Соатовларнинг «Ўзбекистон» нашриётида чоп этилган бу рисоласи зиёлилар, талабалар, фалакиёт билан қизиқувчилар, умуман кенг китобхонлар учун манзур бўлади. Лекин бундай қизиқарли, мазмунли ва оммабоп рисолани ҳозиргидек 7 минг эмас, кўп нусхада чоп этиш керак.

Тўлқин РАСУЛЕВ.

ТАЪЛИМНИНГ МУҲИМ ЮМУШЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН ЎҚИТУВЧИЛАРИНИНГ ЖУМҲУРИЯТ АНЖУМАНИДА КЎПГИНА МУҲИМ ТАДБИРЛАР БЕЛГИЛАНДИ. ПЕДАГОГИК МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАШНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ ҲАМ ХАЛҚ ТАЪЛИМИНИНГ ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАРИДАН БИРИ БЎЛИБ ТУРИБДИ.

Ўзбекистон ССЖ Халқ таълими вазирлиги анжуман талабларидан келиб чиқиб, ана шу масалани атрофлича кўриб чиқишга киришди. Яқинда Тошкентда ўтказилган педагогика билим юртлари махсус фан ўқитувчиларнинг жумҳурият илмий-амалий анжуманида мутахассислар тайёрлаш билан боғлиқ долзарб масалалар муҳокама қилинди.

Ўзбекистон ССЖ Халқ таълими вазирининг биринчи ўринбосари Ю. Абдуллаев кириш сўзида кун тартибининг бугунги кундаги муҳим аҳамияти, педагогик кадрлар тайёрлашни такомиллаштиришнинг зарур масалалари хусусида тўхталди. Анжуман қатнашчилари вазирлик педагогик кадрларни тайёрлаш ва малакасини ошириш ҳамда фан Бош бошқармасининг бошлиғи Б. Қодиров қилган маърузани ҳам диққат билан тингладилар.

Иттифоқ ва жумҳурият педагогика билим юртлари иш тажрибаларига доир чиқишларда кўрилаётган масалалар юзасидан яхши фикр ва мулоҳазалар баён этилиб, давр талаби нуқтаи назаридан жиддий муаммолар ўртага қўйилди.

Анжуман шўъба йиғилишларида эса фан ўқитувчилари педагогика билим юртларида орттираётган яхши иш тажрибалари билан ўртоқлашдилар. 30 дан ортиқ мавзуда маъруза қилинди.

Анжуман қатнашчилари Тошкентдаги Ленин номидаги, Крупская номидаги ва Ю. Ражабий номидаги педагогика билим юртларида бўлиб, уларда йўлга қўйилган таълим ва тарбия жараёнлари билан яқиндан танишдилар.

А. АКБАРОВ.

Атамалар бурчаги

ТИЛ-ТИЛНИ БОЙИТАДИ

ЎЗБЕК тилига давлат тили мақоми берилганига бир йилдан ошди. Тилимизнинг мартабасини кўтариш, унинг ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида эркин фаолият кўрсатишини таъминлаш, яъни адабий тилимизнинг барча услубий кўринишларининг амал қилишини йўлга қўйиш учун муайян ишлар қилинди. Айниқса, бу борада муаллифлар жамоаси томонидан тайёрланган «Ўзбек тилида иш юритиш» номли қўлланманинг нашр этилиши катта воқеа бўлди. Мазкур давр мобайнида кундалик рўзнома ва ойномалар саҳифаларида ижтимоий-сиёсий атамалар соҳасида русча-байналмилал атамаларга ўзбекча муқобиллар топиш ва танлаш борасида қизғин изланишлар давом этди ва ҳозир ҳам давом этмоқда.

Шу ўтган бир йил давомида тожик тилидан ўтган таклифнома, гувоҳнома, шартнома, шаҳодатнома сўзларидаги — нома қўшимчасининг вазифаси бир қадар фаоллашгани кўзга ташланмоқда. Нисбатан қисқа муддат орасида мазкур унсур ёрдамида тавсифнома, тавсиянома, далолатнома, йўриқнома, баённома, тақдимнома маълумотнома, буюртманома, ишончнома каби атамалар қўшилди. Чунки турли муассаса ва ташкилотлар орасида, фуқаролар билан идоралар орасида олиб бориладиган мулоқотларда ёзма ҳужжатларнинг номланишида — нома ясовчиси жуда қўл келди. Бундай далилларни бошқа сўз ясовчи қўшимчалар иштирокида ҳам келтириш мумкин.

Аслида, бошқа бир тил унсури асосида янги сўзлар ясашни исталган тилдан ҳам қидириб топиш мумкин. Бу ҳолат айниқса, байналмилал атамаларда яққол кўзга ташланади. Ҳозирда лотин тилларига мансуб деб билганимиз — байналмилал атамаларнинг аксарияти юнон, лотин тиллари унсурлари асосида ясалган бўлиб, уларни юнонлар, лотинлар яратган эмаслар. Масалан, автомобиль, авторучка, космонавт, аэронавт кабилар.

Бироқ русча-байналмилал атамаларга муқобиллар танлашда бир томонламалик ҳам назарга тушмоқда. Айрим ҳолларда илмжў, олийгоҳ каби сунъийликка ҳам йўл қўйилмоқда. Бундан ташқари, қандай бўлмасин байналмилал атамаларни алмаштиришга интилиш оқибатида ўзбек тили сўз бойлигининг ажралмас қисмига айланган атамалар ўрнига арабча, форсча-тожикча сўзларни тиқиштиришни ҳам оқлаб бўлмайди.

Эҳтимол, тарихимиз, маданиятимиз, илм-фанимиз илдизларининг араб ва форс-тожик тили билан боғлиқлиги нуқтаи назаридан бундай йўл тутиш бир қадар тўғридир. Лекин яппасига атамаларни арабчалаштириш ёки форслаштириш ҳам мумкин эмас. Бундай йўл тутишдан аввал ўзбек тилининг бой сўз ясаш имкониятларини ҳам ишга солиб кўриш лозим.

Бошқа тилдан сўз олиш азалдан тил бойишининг бир йўли ҳисобланган. Ҳеч бир тил бу тақдирдан айри тушган эмас. Биз юқоридаги фикримиз билан бошқа тилдан сўз олишни инкор этмоқчи эмасмиз. Фақат тилга, атамашунослигимизга бўлган муносабатда меъёрни сақлашимиз лозимлигини эслатиб ўтмоқчимиз, холос.

Қуйида Жумҳурият атамашунослик қўмитаси томонидан тасдиқланган ва баъзилари муҳокамада турган атамаларнинг бир гуруҳини Сиз, азиз оқшомхонларга ҳавола этмоқдамиз.

Ҳ. ШАМСИДДИНОВ.
Жумҳурият атамашунослик қўмитаси бош мутахассиси, филология фанлари номзоди.

АТАМА ҚЎМИТАСИ ТАСДИҚЛАГАН НОШИРЛИК ИШИГА АЛОҚАДОР АТАМАЛАР

автор — муаллиф
анкета — сўровнома
аннотация — мухтасар баён
вид издания — нашр тури
вкладиш — қистирма илова
графика — китоб безаги
заказ — буюртма
заказ на оформление — безак буюртмаси
заставка — бошбезак
индекс — кўрсаткич
карта — харита
книжная ярмарка — китоб бозори
книжний фонд — китоб жамғармаси
контрольний экземпляр — синов нусха
контртитул — муқобил сарварақ
корешок — шероза
корректор — корректор, мусаҳҳиҳ
концовка — сўнгбезак
лист — табоқ
листаж — табоқ ҳажми
макет — хомаки нусха
набор — ҳарф териш
номинал — қиймат
обложка — муқова
оригинальний макет — айрича хомаки нусха
оригинал — аслият
орнамент — нақш
отзив — раъй
оформление — безак
переплет — муқова
плановий отдел — режа бўлими
положение, устав, уложение — низом, тузук
прейскурант — нархнома
пропускное бюро — рухсатхона
редколлегия — таҳрир ҳайъати
редактор — муҳаррир
редакционний план — таҳририят режаси
редакционний портфель — таҳририят бисоти
редакционний совет — таҳририят кенгаши
рекламний отдел — тарғибот бўлими
рекомендация — тавсиянома
рецензия — тақриз
серия — туркум
сигнальний экземпляр — нишона нусха
слайд — рангсурат
система — тизим, система
суперобложка — устмуқова
схема — тарх (шакл)
текст — матн
тематический план — мавзуий режа.
технический редактор — техник муҳаррир
типовой договор — намунавий шартнома
тираж — нусха
титул — сарварақ
том — жилд
формат — бичим
фронтиспис — суратли сарварақ
футляр — ғилоф
чертёж — чизма
шмуцтитул — безакли сарварақ
экземпляр — нусха
элемент — унсур, элемент
энциклопедия — қомус
эталон — андоза, нусха

ЛЕНИН орденли Ленинград ҳарбий округи қўшиқ ва рақс дастасининг ташкил топганига 60 йил бўлди. Шу давр мобайнида 10 минг концерт, шу жумладан 2 мингга яқин қўшиқ ижро этилиб, 20 дан ортиқ рақслар қўйилди.

СУРАТДА: даста хонандаси Надежда Андрушко балет артистлари — «Гвардия рақслари» ижрочилари билан.

Ю. БЕЛИНСКИЙ (СИТА) сурати.

ТАТАРИСТОНДАГИ Кама ва Тойма дарёлари оралиғида жойлашган Елобуға шаҳри А. Н. Радишчев, В. Г. Короленко, А. Н. Толстой, М. Цветаева каби кўплаб рус маданияти намояндалари номи билан чамбарчас боғлиқдир.

СУРАТДА: шоир Марина Цветаева ҳаётининг сўнгги кунларида шу хонадонда яшаган эди.

М. МЕДВЕДЕВ (СИТА) сурати.

Дил бир пиёла, чертманг!

ТЕМИР ХОТИН

— Салом, болалар, ўтиринглар, — Нодира опа гапни нимадан бошлашни билмай бир зум сукут сақлаб тургач, деди:

— Ҳозир ўғил болалар чиқиб йўлакнинг қорини курашади. Қизлар эса шу ерда қолишади.

Ўғил болалар ажабланиб, бир-бирларига қарашаркан, истар-истамас ўринларидан туришди. Улар чиқиб кетишгач, Нодира опа секин гап бошлади:

— Қизлар, ҳозир мен бу ерда ҳамма ўқитувчилар номидан гапиришим, уларнинг фикрини сизларга айтишим керак. Гапимни бўлмай эшитинглар, хўпми? — Нодира опа саволига жавоб кутмай гапида давом этди:

— Сизларнинг синфингиз биз ўқитувчилар орасида шубҳа туғдиряпти. Айниқса, бугунги ўйин... Ҳозир айни балоғатга етган дамларингиз. Мумкин, бир-бирларингизга кўнгил қўйгандирсизлар. Бунинг айби йўқ, фақат буни биз билишимиз керак, чунки оқибати ёмон бўлиши мумкин.

— Нималар деяпсиз, Нодира опа, ахир синфимизнинг аҳиллигига ҳамманинг ҳаваси келади-ку! — деди Баҳор ўрнидан туриб.

— Бу гапларни ўғил болалар эшитса нима бўлади? Уларнинг ҳаммаси яхши, қувноқ, ҳазилкаш, шунинг учун ҳам улар билан апоқ-чапоқ бўлиб кетганмиз. Ўлай агар, ҳеч қандай яхши кўриш йўқ орамизда, — деди Сора.

Юқоридаги гапларни этишгач, тўсатдан орқа партада ўтирган Сожида ўрнидан турди. Қизлар ҳайрон бўлиб унга қарашди. Чунки Сожида камгап эди, суҳбатларга, баҳсларга кўпда қўшилавермасди.

— Нодира опа, айтинг-чи, бировга кўнгил қўйдим ҳам дейлик. Муҳаббат маслаҳатга муҳтожми? Кўнгил қўйган бўлсам, нима деб маслаҳат берардингиз? Қандай йўл-йўриқлар кўрсатардингиз? Кейин кимдир пинҳона яхши кўради, юрагининг қат-қатида яшириб юрган муҳаббатини бировга айтадими? Ҳечам айтмайди, Бизлар эса бир-биримиз билан дўстмиз. Ахир дўстлик бу ҳали севги эмаску!

— Менга қара, — Нодира опа бирдан гап оҳангини ўзгартирди. — Мен сен билан гаплашмоқчи бўлиб юрувдим, жума кунги қизлар мажлисида муҳокама қиламан деб ўйлаб юрувдим, мавриди келганда айта қолай. Бошқа қизлардан нима фарқинг бор, биласанми?

Сожида ҳайрат билан ўқитувчига қаради:

— Ҳеч қандай фарқим йўқ.

— Бор, бор, яхшилаб ўйлаб кўр. — Нодира опа бироз жим тургач деди:

— Хўш, фарқингни билмадингми? Фарқинг шуки, сен кейинги пайтларда бутунлай ўзгариб қолгансан. Кийимкечагинг... Сочингнинг олдини қирқиб олибсан. Хўш, нимага? Кимга яхши кўринмоқчисан?

— Бу нима деганингиз, муаллим? Ахир, устимдаги мактаб формаси-ку? Сочимни эса ҳадеб кўзимга тушиб кетаверганн учун опам қирқиб қўйдилар. Мен ҳеч кимга яхши кўринмоқчи эмасман. Пала-партиш юришни ёмон кўраман.

— Гапини қаранглар буни? Биринчидан, соч қирқиш билсанг, ҳеч қанақа озодаликка кирмайди. Бу олифтагарчиликдан бошқа нарса эмас. Иккинчидан, сенинг ким билан дон олишиб юрганингни ҳам биламан. Эсингдан чиқдими, май байрамида параддан кейин районда ким билан қолиб кетгандинг? Индамас одамдан қўрқ, дейдилар! — Нодира опа Сожидага қўлини бигиз қилганча гапираверди.

Қизлар ўзларига қўйилаётган айбнинг нималигини энди тушуна бошлашди. Сожида пиқ-пиқ йиғлаб турарди. Нодира опа тааажжубланмади ҳам. — Майли, ҳозир жавоб берма, лекин жума кунги мажлисга нима сабабдан сочингни қирққанингни, ҳалитдан бировни яхши кўриб оҳ-воҳ қилишингнинг жавобини ўйлаб кел, тушунарлими?

— Сиз бағритош, ҳиссиз аёлсиз. Сиз темирга айланиб қолгансиз.

Сожида синфдан отилиб чиқиб кетди. Нодира опа ўтиришини ҳам, туришини ҳам билмай қотиб қолди. Вужуд-вужуди қалтираб кетди. «Буларга нима бўлди ўзи? Наҳотки мен ҳиссиз, юраксиз бўлсам?! Кечагина бу гапни синглим ҳам айтганмиди?!»

Хаёлида кечаги воқеа жонланди...

...Кечқурун Нодира опа уйида дафтар текшириб ўтирарди. Синглиси Дилдора негадир қизаринқираб кириб келди. Унинг бир қўли орқасида бўлиб, ниманидир яширишга ҳаракат қиларди.

— Ҳа, Дилдор, тинчликми? Қўлингда нима бор? — Нодира опа ўрнидан қўзғалди.

— Ҳеч нима, — Дилдора довдираб қолди, қўлидаги қутича ерга тушиб кетди.

— Сенга нима бўлди? — Нодира опа энгашиб қутичани олди. Дилдора қотиб турарди.

— Буни қаердан олдинг? — ажабланди Нодира опа.

— Ўктам...

— Ҳали иш совғагача бориб етдими? Эртагаёқ қайтариб бер матоҳини.

— Қандай қайтариб бераман, қизиқсиз-а?

— Шундай, қайтариб бер. Сенга ким қўйибди ҳалитдан йигит билан гаплашишни. Яна келиб-келиб пиянистанинг ўғлини яхши кўрармиш. Келинларининг аҳволини кўрмаяпсанми, отаси кунига ичиб келиб, ҳаммасини уй-уйига қувиб юборади. Отам эшитса кўрасан кунингни. Охирини ўйла, совғани қайтариб бер!

— Жон опа, отамларга айтманг, мен Ўктамни яхши кўраман, уни тушларимда кўриб чиқаман, у жудаям яхши йигит. Совғасини қайтариб бермайин, хўп денг, — Дилдора элана бошлади.

— Гапни кўпайтирма Дилдор, билмасам гапирмайман. Маҳаллада ҳурматимиз жойида, салга юзимизга қора чаплама, қўй ўшани, эртага қайтариб бер, совғасиям қурсин, ғалвасиям.

— Ичимни куйдирманг, опажон. Совғасини қайтариб берсам кейин нима бўлади, бутунлай гаплашмай кетамизми?

— Вой-бўй, ҳали шунчаликка бордингми? Ҳозир кўзинг кўр пайти, вақт ўтиб бу қилиғингдан кулиб юрасан Дилдор, фақат калта ўйлама, пушаймон ейсан. Унга совғани ўзим қайтариб бераман.

Синглиси унга қараб турди-турди-да, ахири дилидагини шартта айтиб юборди:

— Мениям ўзингиздай қилмоқчимисиз? Кераги йўқ.

— Уялмайсанми муштдай бошинг билан таъна қилишга! Мендай бўлишингга ҳали етти қовун пишиғи бор, сингилжон, йўл бўлсин сенга. Олий маълумотли педагогман, ҳурматим жойида, яна қанақа бахт керак?

— Керакмас менга бунақа бахт. Анув куни дугонангиз Мақсуда опага нима деганингиз эсингиздами? «Ишларим жойида, юрибман, уйга кир, гаплашиб ўтирамиз, уйда йиғлайдиган болам йўқ, тергайдиган эрим йўқ», деб кулдингиз. Яна бу гапни жуда фахрланиб айтдингиз, опа.

— Тўғри-да, бунинг нимаси ёмон?

— Сиз ўзингизнинг устингиздан ўзингиз кулдингиз, опа. Сиз темирга айланиб қолгансиз!..

«Нега синглимнинг ҳам, Сожиданинг ҳам гаплари бир жойдан чиқяпти? Мен ҳали шунчаликка бордимми? Бир пайтлар мен ҳам мана шу қизлардек шўх-шодон эмасмидим? Қачондан буён юрагим ҳиссиз бўлиб қолди? Наҳотки мен кечиккан бўлсам?!»

Қўнғироқнинг жарангдор овози Нодира опанинг хаёлини бўлиб юборди. У сергак тортди. Қизлар ҳамон баҳсни давом эттирар эдилар.

— Бўпти, қизлар, бу ҳақда яна гаплашамиз, — Нодира опа синфдан бўшашиб чиқиб кетди.

У ойнаванд йўлак бўйлаб ўқитувчилар хонасига яқинлашаркан, ташқарига назар ташлади. Оппоқ, йирик-йирик қор учқунлари деразага уриларди. Ҳув майдончада туйғулари мана шу қордай беғубор болалар шодон қийқириб қорбўрон ўйнашмоқда. Болаларнинг қийқириғи фаррошнинг «Деразага эҳтиёт бўлинглар!», — деб куйиб-пишган овозини ҳам, тош йўлдан гувиллаб ўтаётган машиналар ғовурини ҳам босиб кетган эди...

Ойниса БОБОНОВА.

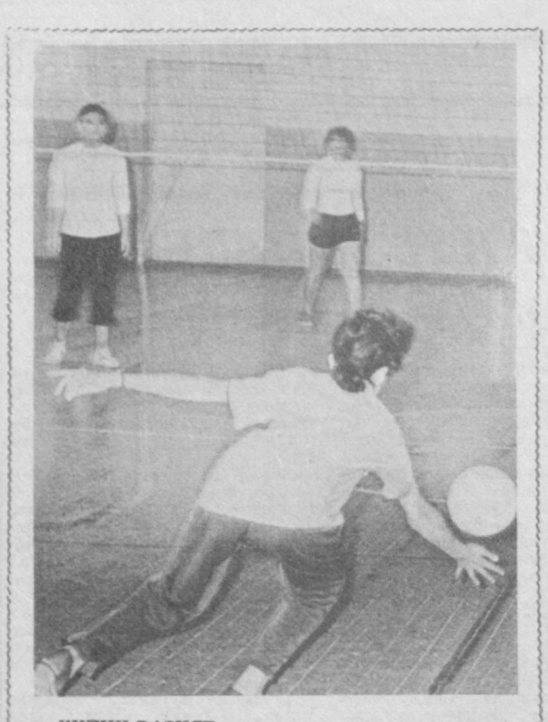

ҚИЙИН ВАЗИЯТ. Р. Альбеков сурат-лавҳаси.

Шатранж оламида

ТАҲЛИЛЛАР ШУНИ КЎРСАТДИКИ...

УЗОҚ муддатга мўлжаллан-ган, яъни 24 партиядан ибо-рат юксак даражадаги баҳс-нинг дастлабки 15 тасида ҳа-рифлар атиги биттадан ғалаба-га эришиб, қолганларида ду-рангга имзо чеккан бўлсалар, кейинги уч учрашувнинг ҳам-маси у ёки бу томоннинг зафа-ри билан тугаганлиги кўпчи-ликни ҳайратга солаётгани та-биийдир. Бу кўнгилдагидек во-қеа юзага келишида француз-лик мутасаддиларнинг ҳотам-тойлиги ҳам сабаб бўлди, де-ган мулоҳазалар билдирилмоқ-да. Бу гапда жон бор, албат-та. Қиймати бир миллион долларга тенг қўшимча соврин иштирокчиларнинг ғайратига ғайрат қўшмасмиди. Сирасини айтмоқчи бўлинса, бу бир ки-шининг деярли бутун умрига етгулик бойлик!

Таҳлил қилиш учун кетган вақтни ҳам ҳисобга олганда нақ уч кечаю уч кундуз давом этган 16-партия ҳарифларнинг силласини қуритаёзгани аниқ. Лекин катта майдонга тушув-чи паҳлавонлар бундай беаёв курашга ўзларини шайлаб бо-ришлари ҳам муқаррар. Бино-барин, барча имкониятлар у руҳий жиҳатларни салмоқлаб кўрган Карпов мағлубиятдан сўнг танаффус олиш ўрнига жангни тўхтатмасликка аҳд қилди. Ажаб қилган экан.

17-партияда Каспаров та-ғин Грюнфельд ҳимоясини тан-лади. Юришлар тартиби ол-дингиларидан ўзгачароқ бў-либ, 17-юришга борганда тах-тада тахминан баравар вазият юзага келди. Аммо оқларнинг марказдаги бақувват ҳолати ас-та-секин ўз кучини кўрсата бошлади. Сипоҳлар сони тобо-ра қамайиб бораётгани билан оқларнинг ягона очиқ йўлдаги таҳликалари сусайиб қолмади. Бундай позициялардан фойда-ланиш бобида Карповнинг «суяги йўқ». У шундай нафис тактикавий йўлларни топдики, бундан ҳайратга тушмаслик ас-ло мумкин эмас. 41-юришга борганда жаҳон чемпиони са-лафини ғалаба билан табрик-лади. Ҳа, катта шахматчилар мотгача ўйнамайдилар. Ҳисоб яна тенглашди 8,5:8,5.

Энди буёғи нима бўларкан, деган муаммо ҳеч кимга, тур-ган гапки, аввало иштирокчи-ларга тинчлик бермай қўйди.

Ниҳоят орадан икки кун ўтгач, баҳс иштирокчилари белни янада қаттиқроқ боғла-ган ҳолда доналарни ҳаракатга келтирдилар. Оқларнинг 13-юришидан сўнг матчнинг Нью-Йоркда ўйналган охирги 12-партиясидаги ҳолат намоён бўлди.

500 йиллик тарихга эга испан партия деб аталувчи бу дебют ниҳоятда чуқур ўрганилиб, у ҳақда жуда кўп китобу тадқи-қотлар битилган. Шунга қара-май ҳозирда ҳам уни тез-тез қўллаб турадилар. Боиси, унинг оқлар учун ҳам, қора-лар учун ҳам имкониятлари бисёрлигидадир. Биттагина юриш ўзгардими, бас, кураш батамом бошқача тус касб этади. Қоралар — Карповнинг 13-юриши худди шундай ян-гича йўл бўлди. Каспаров нав-батдаги 14-юриш устида нақ чоракам бир соат жадал ҳи-соб-китоб юритди. У залда ўтирган ҳеч бир мухлис ёки мутахассис ўйлаб ҳам кўрма-ган юришни қилди. Дарвоқе, Карпов сал олдинроқ бир пиёдани қурбон қилиб икки филни сақлаб қолган ва бу-нинг эвазига муайян позиция-вий афзалликка эришган эди. Рақиб сипоҳлари фаолиятини сусайтиришнинг энг мақбул йўли пиёдани қайтариб бериб, шу орада суръатни ошириш эканлиги Каспаровнинг чуқур мулоҳазаларида яққол намоён бўлганди. Яна бир неча юриш қилингач кўп ўйлаш навбати Карповга келди. У турли-туман режалар хусусида бир соатдан мўлроқ бош қотирди. Қаранг, 20-юришга 15 минут сарфла-ган шахматчи этиги бир юриш-га шунча вақт кетказса-я. Чи-галлик авжига чиққанда шуна-қа бўлади ўзи. Кейинги 20 юриш давомида Каспаров на-фақат ортиқ пиёдасини асраб қолишга, балки доналарнинг қулай жойлашувини таъмин-лашга ҳам эришди. Карповнинг 40-юришидан сўнг тахтада шундай вазият юзага келди.

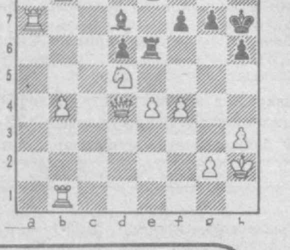

Шу ерда ўйин кечиктирилиб, Каспаров ўзининг яширин 41-юришини ёзиб қўйди. Унинг бир пиёдаси ортиқ, позицияси ҳам яхшироқ. Аммо ҳар қан-дай яширин юриш ҳам осон-ликча ғалабага элтмас экан. Кўпчилик Каспаров 41.12 с 7 юрган бўлса керак, деган му-лоҳазага борди. Аммо таҳлил бу ҳолда қоралар «сувни лой-қалатиш»и мумкинлиги маълум бўлиб қолди. Каспаров энг ях-ши йўл 41.Ле1 ни танлаган экан.

Эртасига яна 17 юриш қили-ниб, ўйин жаҳон чемпионининг чиройли ҳамда ибратли ғала-баси билан тугади. Каспаров учинчи бор олдинга ўтиб олди 9,5:8,5.

Маълумки, Карпов навбатда-ги 19-партиядан олдин ўзи-нинг иккинчи танаффусини ол-ган эди. Икки кунлик ҳордиқ-дан сўнг ўйналган мазкур уч-рашувда қора доналарни сур-ган Каспаров муайян муддат ўтгач яна эски ҳинд ҳимояси-ни қўллади. Бу дебют иккала томон учун ҳам кенг имкони-ятлар яратиши, бинобарин, кўп ҳолларда тактикавий ҳо-латларни вужудга келтириши билан машҳурдир. Кураш ав-вал тахта марказида, сўнгра иккала қанотда авж ола бош-лади. Шоҳлар томонидаги пиёдалар бир-бирларига тира-либ қолгач, жаҳон чемпиони қарама-қарши томонда бир пиёдасини бериб, бунинг эва-зига бир неча сипоҳларининг қулай позицияларга ўрнатиб, ташаббусни қўлга олди. Аммо оқлар ҳимоя чораларидан маҳрум этилганича йўқ. Ўйин учун ажратилган вақт—беш со-ат тугай деб қолган, лекин тахтада ҳали фарзинлар, ик-китадан руҳ, учтадан кичик си-поҳ—оту филлар ҳамда бир қанча пиёдалар мавжудлигида ҳарифлар 39-юришдан сўнг ноғоҳ битим тузишни афзал кўрдилар. Бу қарор қайси то-мон учун фойдалироқ бўлган-лигини кейинги таҳлиллар кўр-сатиб беради. Ўша куни баъ-зи мутахассислар қораларники яхши деса, бошқалар оқларга тараф бўлдилар.

Мамажон МУҲИДДИНОВ,
халқаро ҳакам.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТРЛАР, ҲАВАСКОРЛАР ВА ПРОФЕССИОНАЛ БАДИИЙ ЖАМОАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ

ДИҚҚАТИГА!

«Интер Восток» Давлат ташқи иқтисодий ассоциацияси қошидаги **«Шарқ маданият экспорт»** фирмаси ССЖИ Маданият жамғармаси ҳузуридаги **«Личность»** хайрия жамияти билан биргаликда 1991 йил 1 июль — 30 сентябрда халқаро маданий **«Сарчашма»** дўстона ташрифини

ТАШКИЛ ҚИЛАДИ

Маршрут: Владивосток — Жанубий Корея, Япония, Хитой, Тайван, Гонконг, Сингапур, Таиланд, Филиппин, Индонезия, Янги Зеландия, Австралия — Владивосток.

Шу муносабат билан **«Шарқ маданият экспорт»** фирмаси халқаро маданий **«Сарчашма»** дўстона ташрифида қатнашиш учун

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ҚУЙИДАГИ ЖАМОАЛАР: қўшиқ ва рақс ансамбллари, фольклор ансамбллари, цирк жамоалари (дорбозлар, ёғоч оёқда ўйновчилар ва бошқалар), **эстрада, мақомчилар ансамбллари қатнашишлари мумкин.**

Хоҳловчилар буюртма беришлари ва ўзлари билан видеоклиплар, буклетлар ва тижорат хабарларини олиб келишлари шарт.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Марийск кўчаси, 2-уй. Телефонлар: 34-05-80, 34-05 62.

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ЧИЛОНЗОР НОҲИЯ СОВЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН ССЖ РАССОМЛАР УЮШМАСИ
«СОВПЛАСТИТАЛ» ҚЎШМА КОРХОНАСИ
«РАССОМ» КОМБИНАТИ
«ЧИЛОНЗОР» КОНЦЕРНИ
ЎЗБЕКИСТОН ССЖ БАДИИЙ ФОНДИ

23, 30 декабрь ва

кейинги ҳар якшанба кунлари

Сизларни Янги йил вернисажига

ТАКЛИФ ЭТАДИ

Шаҳарда биринчи марта доимий ишловчи тасвирий ва амалий санъат асарлари кўргазма савдоси ташкил этилади.

Сизлар фақат бизнинг савдо кўргазмамиздан исталган мавзудаги санъат асарларини сотиб олишингиз, ўзингиз учун сопол ва ёғоч, чинни ва металдан ясалган буюмларни нақд пулга ёки пул ўтказиш йўли билан харид қилишингиз мумкин.

Агар ўз портретингизни чизишни буюрсангиз, уни 10 дақиқадан сўнг тайёр қилиб беришади.

Яқин кишиларингиз учун бундай ажойиб портрет Янги йил кечасида антиқа воқеа бўлиб қолади. Ва энг муҳими: шарқ астрологлари билан мулоқатда бўлишни эсдан чиқарманг — улар Қўй йилида оилангизда рўй берадиган муваффақиятларни олдиндан айтиб бериш билан бирга, албатта тасвирий санъатга оид бирон ашёни сотиб олишни маслаҳат беришади.

Кўргазма Улуғбек номидаги боғда («ССЖИ 50 йиллиги» метро станцияси) ташкил этилади.

Сизлар учун атайлаб барча аттракционлар ва савдо шахобчалари ишлайди.

Шошилинг Янги йил Вернисажи соат 11.00 дан бошланади.

Маълумотлар учун телефонлар: 77-25-48, 76-85-37.

Тошкент шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси негизидаги

С. И. ҚАДИШЕВ НОМЛИ 33-АВИАЦИЯ

ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

СОВЕТ АРМИЯСИ САФЛАРИДАН ЗАҲИРАГА БЎШАТИЛГАН ЙИГИТЛАРНИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

рақамли дастур воситасида бошқариладиган дастгоҳлар-нинг оператори, фрезерчи, учиш аппаратларининг йиғувчи-чилангари.

Ўқиш муддати — ойига 75 сўм стипендия тўланган ҳолда 6 ой.

МАШҒУЛОТЛАР ГУРУҲЛАР ТЎЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Турар жойга эҳтиёжи бўлган йигитлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқиш вақти меҳнат фаолиятига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини битирганлар В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига ишга юбориладилар, аълочилар эса мамлакат олий ўқув юртларига ўқишга юбориладилар.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, маълумоти тўғрисида аттестат, паспорт, 4х5, 3х5 см катталикдаги 4 та фотосурат.

Манзилимиз: 700207, Тошкент шаҳри, генерал Петров кўчаси, 331-уй (30, 103, 110, 151, 171-автобуслар; 6, 29-трамвайларнинг «С. И. Кадишев номли билим юрти» бекати).

Телефонлар: 96-58-20, 96-39-72, 96-47-70.

ЖУМҲУРИЯТ МАЪРУЗАЧИЛАР УЙИ

баданни мукаммал уқалаш навбатдаги

2 ОЙЛИК КУРСЛАРИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

100 соатлик дастурда, тингловчилар даволаш-соғломлаштирувчи уқалашнинг ҳамма қоидаларини ўрганадилар, шунингдек аниқ уқалаш манбалари билан танишадилар.

Курс сўнггида инглиз тилидаги иловаси билан гувоҳномалар берилади.

МАШҒУЛОТЛАР 1991 ЙИЛ ЯНВАРДАН БОШЛАНАДИ.

Биринчи йиғилиш — 27 декабрь соат 19.00 да.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Марказ-14, А. Қодирий кўчаси, 13-уй. Маърузачилар уйи. Телефонлар: 44-60-39, 44-56-35.

ЙЎЛДОШ ОХУНБОБОЕВ НОМИДАГИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ

4 ОЙЛИК КЕЧКИ ПУЛЛИК ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИГА

ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда

1990—1991 ЎҚУВ ЙИЛИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИ АБИТУРИЕНТЛАРНИ БАРЧА ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА ТЕХНИК ПРОФИЛДАГИ ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРНИНГ КУНДУЗГИ, КЕЧКИ ВА СИРТҚИ БЎЛИМЛАРИГА КИРИШ УЧУН ТАЙЁРЛАЙДИ.

Машғулотлар ҳафтада уч марта математика, физика, химия, она тили ва адабиётдан олий ўқув юртларига кириш имтиҳонлари программаси бўйича юқори малакали ўқитувчилар томонидан рус ва ўзбек тилларида олиб борилади.

Пуллик тайёрлов курсларига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ариза, ўрта маълумот ҳақида ҳужжат (нусхаси), ўқитувчилар — ўқиш жойидан справка, иш жойидан справка, 2 та фотосурат (3×4).

Ҳужжатлар институтнинг янги корпусида 15, 43 хоналарда соат 17.00 дан 19.30 гача (шанба, якшанбадан ташқари) **қабул қилинади.**

Манзилимиз: 700100, Тошкент шаҳри, Горбунов кўчаси, 5-уй (2, 3, 50-автобуслар; 2, 6, 13, 16-троллейбуслар; 7, 9, 4, 24, 28-трамвайларнинг «Соцгородок» бекати; 32, 77, 173-автобуслар; 11-троллейбуснинг «Тўқимачилик олий билимгоҳи» бекати).

ТОШКЕНТ МАШИНАСОЗЛИК ИНСТИТУТИ ЭКСПЕРИМЕНТАЛ ЎҚУВ-ИЛМИЙ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

50-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юртига ўрта маълумотга эга бўлган йигит-қизлар ва Совет Армияси сафида хизматни ўтаб қайтган ёшлар қабул қилинади.

Билим юртида «кенг касбдаги дастгоҳчилар» (токарь ва фрезерчи) ва «радио-электрон аппаратлари ишлаб чиқариш усталари» мутахассисликлари бўйича ишчилар тайёрланади.

Ўқиш муддати — 6 ой. Ўқиш 1991 йилнинг 15 январидан бошланади. Ўқиш давомида ўқувчилар ўқувчилик стипендияси билан таъминланадилар.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: билим юрти раҳбари номига ариза, туғилганлиги ва ўрта маълумоти тўғрисида гувоҳнома (асл нусхаси), тиббий тасдиқнома (086/У шаклида), 6 дона сурат.

Қабул комиссияси кирувчиларни соат 9 дан 16.00 гача қабул қилади.

Бизнинг манзилгоҳимиз: Тошкент вилояти, Калинин ноҳияси маркази, Усмон Юсупов кўчаси, 1-уй (1, 153, 448-автобусларнинг «50-ҳунар-техника билим юрти» бекати, 94 «э», 45 «э», 74, 69-автобусларнинг ва 11, 23-троллейбусларнинг «Алгоритм-1» бекати).

ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШҚАРМАСИ

42-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Қуйидаги ихтисослар бўйича Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб келган йигитларни

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Электр-газ пайвандчилар;

Чилангар-созловчи, кенг йўналишдаги дастгоҳ ишчиси, ўқув аппаратларини, йиғув ишлари чилангари, электр-таъмирловчи, сайқалловчи-бўёқчи.

Ўқиш муддати 6 ой бўлиб ҳар ойда 78 сўм стипендия ва меҳнат практикаси вақтида ойлик маошларининг 50 фоизи берилади.

ЎҚИШ МУДДАТИ МЕҲНАТ ФАОЛИЯТИГА ҚЎШИЛАДИ.

Билим юртини тамомлаганлар Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига ишга юбориладилар ёки аъло баҳо билан тамомлаган ўқувчиларга олий ўқув юртларига кириш учун йўлланмалар берилади.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ариза, маълумоти тўғрисида гувоҳнома, паспорт.

Бизнинг манзилгоҳ: 700084, Тошкент шаҳри, Ж. Обидова кўчаси 70-уй (9, 24, 51, 60, 72, 91, 156, 165-автобуслар: 2, 16, 22, 25, 28, 29-трамвайларнинг «Ғалаба» боғи бекати).

Телефонлар: 34-37-14, 34-57-13, 34-37-12.

«ЎЗБЕККОНЦЕРТ»

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

27, 28 ДЕКАБРЬ СОАТ 19.00 ДА

29, 30 ДЕКАБРЬ СОАТ 15.00 ВА 19.00 ДА

«ҲАЗИЛ—2»

ЯНГИ ПРОГРАММА

ҚАТНАШАДИЛАР:

«ҚИЗИҚЧИ—89» кўригининг ғолиблари ва совриндорлари:

ОБИД АСОМОВ, МИРЗА ХОЛМЕДОВ, ТЎХТАМУРОД АЗИЗОВ, СОБИТ АСОМОВ, БОТИР МУҲАММАДХЎЖАЕВ;

Ўзбекистон ССЖ халқ артисти

МАЛИКА АҲМЕДОВА

Ўзбек сеҳргари, оригинал жанр устаси

ФАРҲОД РАЖАПОВ

ва бошқалар.

САҲНАЛАШТИРУВЧИ РЕЖИССЕР — Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артист, Ҳамза номли Давлат мукофотининг совриндори АБДУРАШИД РАҲИМОВ.

Патталар соат 11.00 дан сотилади.

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ

ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

25, 26 ДЕКАБРЬ СОАТ 16 ВА 19.30 ДА

таниқли қозоқ қўшиқчиси ва композитори, Қозоғистон ССЖда хизмат кўрсатган маданият ходими

Олтинбек КОРАЗБОЕВНИНГ

Муаллифлик қўшиқлари

ҚАТНАШАДИЛАР:

Бутуниттифоқ халқ ижодиёти танловининг совриндори, жумҳурият мусиқа мактабининг ўқувчиси **Майрамбек БЕСПОЕВ,** жумҳурият оқинлар танловининг совриндори **Азимбек ЖОНҚУЛИЕВ** ва Қозоқконцертнинг артистлари.

Патталар соат 11.00 дан бошлаб сотилади.

«ТАШКУЛЬТТОРГ» ДЎКОНЛАРИГА— КУЙЛОВЧИ ЛИКОБЧАЛАРНИ ХАРИД ҚИЛГАНИ

ДЎҚОНЛАРНИНГ МАНЗИЛГОҲИ:

1/1 — «ДИСК» дўкони — К. Маркс кўчаси;
3-ДЎКОН — Қорақамиш даҳаси;
4-ДЎКОН — Куйбишев шоҳ кўчаси, 850;
7-ДЎКОН — ТТЗ-2 даҳаси;
9/2-ДЎКОН — Олой бозори;
10-ДЎКОН — Жуковский кўчаси, 2;
11/1-ДЎКОН — Миробод (Госпиталь) бозори;
12-ДЎКОН — Луначарский шоҳ кўчаси, марказ;
14-ДЎКОН — Беруний равон кўчаси, Марказ — 27;
11-ДЎКОН — Мирсолиҳов кўчаси, 1;
19-ДЎКОН — «Алгоритм» даҳаси.

СИЗЛАРГА АНА ШУ ДЎКОНЛАРДА ЗАМОНАВИЙ МИЛЛИЙ ВА ЭСТРАДА ҚЎШИҚЛАРИНИ, ШУНИНГДЕК БОЛАЛАР УЧУН МЎЛЖАЛЛАНГАН «ЧИГИРТКА КУЗЯ», «БРЭМЕН МАШШОҚЛАРИ» КУЙЛОВЧИ ЛИКОБЧАЛАРИНИ ТАВСИЯ ЭТИШАДИ.

«ТАШКУЛЬТТОРГ».

«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

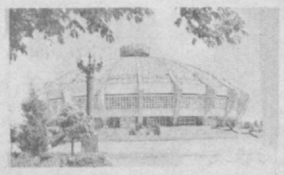

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

(Ҳадра майдони, 1-уй)

ТОМОШАБИНЛАРНИНГ ТАЛАБЛАРИГА БИНОАН ТОМОШАЛАР КУНДУЗ КУНИ ЎТКАЗИЛАДИ

14, 19, 20 ДЕКАБРДА СОАТ 15.00 ДА

ЦИРК
ЦИРК
ЦИРК

Катта ранг-баранг дастурда ажойиб кучукчалар ва қувноқ масхарабозлар қатнашадилар.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-29-04.

Касса соат 10.00 дан ишлайди.

ЎҚУВ ЮРТЛАРИ, ВИЛОЯТЛАРНИНГ ДАВЛАТ ВА ЖАМОА ХЎЖАЛИКЛАРИДАН БИРИНЧИ НАВБАТДА БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 18/XIIда **Тошкент давлат консерваторияси опера студиясининг спектакли,** 19/XIIда **Уйқудаги гўзал,** 20/XII да **Тошкент давлат консерваторияси опера студиясининг спектакли.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 18/XII да **Тўмарис** (премьера), 19/XIIда **Мирзо Улуғбек,** 20/XIIда **Жар.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 19/XII да **Гул ва Наврўз,** 20/XIIда **Мушкул савдо.**

АБРОР ҲИДОЯТОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА — 18/XII да **Лақма куёв,** 19/XIIда **Гўзаллар ва миршаблар,** 20/XIIда **Отасининг қизи.**

КИНО

18 ДЕКАБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

А. Навоий номидаги Санъат саройи — «КАНА» (катта зал, 17, 20.00). «СЕВИМЛИ РОЖА» (кичик зал, 17, 19.30.)

Чайка — «МИССИСИПИ АЛАНГА ИЧИДА» (16.45, 20.45), «КЕЛИНГ СЕВИШАЙЛИК» (19.00).

Востон — «ҚОНХЎР ХУДОЖЎЙЛАР» (тоқ соатларда).

Москва — «БЎЙСУНМАС МАРКИЗА» (19.20, 20.40).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «РОШФОРЛИК ҚИЗЛАР» (18.30, 21.00).

БЛКЕИ 30 йиллиги — «БЕЗОРИ ЧОЛЛАР» (жуфт соатларда).

К. Ерматов номли — «КЎНГИЛНИНГ КЎЧАСИ КЎП» (18.30, 21.00).

19 ДЕКАБРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

А. Навоий номидаги Санъат саройи — «КАНА» (катта зал, 11, 14, 17, 20.00)., «СЕВИМЛИ РОЖА» (кичик зал, 12, 14.30, 17, 19.30).

Чайка — «МИССИСИПИ АЛАНГА ИЧИДА» (12.45, 16.45, 20..45), «КЕЛИНГ СЕВИШАЙЛИК» (11, 15, 19.00).

Востон — «ҚОНХЎР ХУДОЖЎЙЛАР» (тоқ соатларда).

Москва — «БЎЙСУНМАС МАРКИЗА» (11, 13.30, 16, 19.20, 20.40).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «РОШФОРЛИК ҚИЗЛАР» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

БЛКЕИ 30 йиллиги — «БЕЗОРИ ЧОЛЛАР» (жуфт соатларда).

К. Ерматов номли — «КЎНГИЛНИНГ КЎЧАСИ КЎП» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

ҲУРМАТЛИ ДЎСТЛАР!

Агарда сиз ўз болаларингизга, ўзингизга қувонч бағишламоқчи бўлсангиз уйингизга Қорбобо ва Қорқизни чақиришингиз мумкин.

Буюртмани қуйидаги телефон орқали бажариш мумкин — 22-69-30.

Соат 11.00 дан 18.00 ёки манзилгоҳимиз Тошкент шаҳар Юнусобод даҳасининг 15-мавзеси, 40-уй. «Дўстлик» маданият уйи.

ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«Отделстрой» трести

ТУГАТИЛДИ

Даъволар 15 январгача қуйидаги манзилда қабул қилинади: 700070, Тошкент шаҳри, Ш. Руставели кўчаси, 19-уй.

Тошкент шаҳар деҳқон бозорлари бошқармаси касаба уюшмалари бирлашмаси кекса савдо ходими, уруш ва меҳнат ветерани

Ҳакимжон ОХУНОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССЖ Давлат кутубхонаси жамоаси илмий-методик бўлим методисти Г. Ҳ. Саидбобоевага онаси

Дилбар Юсуповна ҲОЛМУҲАМЕДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53--79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек ва рус тилларида мустақил чиқади.

140, 390 нусхада чоп этилади. Индекс 64690, Д — 2201
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.